Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İnsan Hakları Kurumsallaşması

- Prof. Dr. Sanem BAYKAL*
- ve
- Prof. Dr. İlke GÖÇMEN**

- *TOBB-ETÜ Hukuk Fakültesi
- **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Sunuş Planı: Birinci Gün

Birinci Oturum: İnsan Hakları Kurumsallaşması: Genel Çerçeve

- Kavram ve Tarihsel Gelişim

İkinci Oturum: Uluslararası Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması

- Uluslararası Örgütler ve Uluslararası Anlaşmalar

Üçüncü Oturum: Ulusüstü Düzeydeki (AB'deki) İnsan Hakları Kurumsallaşması -1-

- AB'nin Kurumları ve Diğer Birimleri

Dördüncü Oturum: Ulusüstü Düzeydeki (AB'deki) İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

- AB'nin Norm ve Standart Belirleyici Rolü

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Sunuş Planı: İkinci Gün

Beşinci Oturum: Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -1-

- Uluslararası Örgütler (BM (Paris İlkeleri), AGİT, Avrupa Konseyi)

Altıncı Oturum: Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

- Ulusal İnsan Hakları Kurumları ve Çatı Yapılar

Yedinci Oturum: Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -3-

- AB Üyesi Ülkelerden Farklı ve İyi Uygulama Örnekleri

Sekizinci Oturum: Avusturya Ombudsmanı

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birinci Oturum: İnsan Hakları Kurumsallaşması: Genel Çerçeve

«İnsan Hakları Kurumsallaşması» ile ne kastedilmektedir?

«İnsan Hakları Kurumsallaşması» nasıl bir tarihsel gelişim süreci izlemiştir?

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan Hakları Kurumsallaşması» ile ne kastedilmektedir?

- «İnsan Hakları»
- «Kurumsallaşma»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan Hakları» ile ne kastedilmektedir?

… Ulus Devlet … (~ 19. yy. vd.)

- Mutlak Egemenlik:
  - … bir ülkede siyasi otorite kimdeyse orada yasa yapma ve yönetme yetkisi de ondadır.
  - … bir devlet diğerine karışamaz, dolayısıyla uluslararası sistem de karışamaz.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

… İkinci Dünya Savaşı Sonrası … (~ 1950'ler vd.)

- … bir ülkede siyasi otorite kimdeyse orada yasa yapma ve yönetme yetkisi de ondadır. Ancak …
  - «insan hakları» bu yetkiye sınır çizmektedir,
    - dolayısıyla uluslararası sistem de buna karışabilmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«Liberalizm» / «Liberal Demokrasi»

- Örneğin Avrupa Konseyi'nin websitesine göre:
  - … «çoğunluğun iradesi ne olursa olsun, [herkesin] temel çıkarları her demokratik sistemde, *etkili bir hukuki mekanizma ile desteklenerek*, insan hakları ilkelerine bağlı kalınmak suretiyle korunmaya ihtiyaç duyar.»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan Hakları» ile ne kastedilmektedir?

- Bu arka planda, «insan hakları»,
  - «Herkesin onurlu bir biçimde muamele görmesini sağlamak adına asgari standartları belirlemektedir», denilebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«Kurumsallaşma» ile ne kastedilmektedir?

- Kurumsallaşma kavramı «değişken» ve «tartışmalı»dır.
  - Kurumsallaşma kavramı «örgütsel yapılar» ve «süreçler» ile alakalı olarak görülebilir.
    - Steven LB Jensen, Stéphanie Lagoutte & Sébastien Lorion, «The Domestic Institutionalisation of Human Rights: An Introduction», *Nordic Journal of Human Rights*, Cilt: 37, Issue 3: The Domestic Institutionalisation of Human Rights, 2019.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan Hakları Kurumsallaşması» ile ne kastedilmektedir?

- İnsan haklarına *hasredilmiş*
  - «örgütsel yapılar» / «kurumlar»
    - ve
  - «süreçler» / «mekanizmalar»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan hakları» bir hukuk düzeninde nasıl korunabilir?

Yargı aracılığıyla

- Yerel (ulusal) mahkemeler
  - Örneğin … Anayasa Mahkemesi ve bireysel başvuru yolları
- Uluslararası mahkemeler
  - Örneğin … Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

Yargı dış (yasama ve özellikle yürütme) aracılığıyla

- Örneğin … insan hakları ile ilgili kurumlar / mekanizmalar

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan hakları kurumsallaşması» bu arka planda şu şekilde tanımlanabilir:

- Yargı temelinde değil,
- Yasama ve özellikle yürütme temelindeki
  - İnsan haklarına *hasredilmiş*
    - «örgütsel yapılar» / «kurumlar»
      - ve
    - «süreçler» / «mekanizmalar»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

İnsan haklarını yargı dışı (özellikle yürütme) aracılığıyla korumaya (ve teşvik etmeye) neden ihtiyaç duyulmaktadır?

- Örneğin insan haklarını gereği gibi korumak için bağımsız yargı ve demokratik biçimde seçilmiş parlamento yeterli (değil) midir?
  - *Mentimeter…*

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

Birleşmiş Milletler'in 1993 tarihli ve 19 nolu Bilgi Notuna* göre (s. 2):

- «… insan haklarından etkili biçimde yararlanma, giderek artan şekilde açıktır ki, insan haklarının korunması ve teşvik edilmesi için ulusal alt yapıların kurulmasını gerektirmektedir».
  - * «İnsan Haklarının Teşvik Edilmesi ve Korunması için Ulusal Kurumlar» (*National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights*) başlıklı Bilgi Notu

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

TİHEK Başkanı Prof. Dr. Muharrem Kılıç'ın bir makalesine göre:

- «… Her ne kadar bu kurumsal yapılanmaya yönelik eleştiriler söz konusu olsa da uluslararası insan hakları hukuku normlarının yerel ölçekte işlerlik kazanabilmesi için 'insan hakları kurumlarının' gerekliliği aşikardır.»
  - «İnsan Haklarının Kurumsallaşması: Ulusal İnsan Hakları Kurumları», *Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, Cilt: 5, No: 8, 2022, s. 15-60.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan Hakları Kurumsallaşması» nasıl bir tarihsel gelişim süreci izlemiştir?

- Ulusal, uluslararası ve ulusüstü düzey
- Karşılıklı etkileşim…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

Uluslararası Düzey (özellikle Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi)

- Uluslararası örgütler ve insan hakları kurumsallaşması
- Uluslararası anlaşmalar ve insan hakları kurumsallaşması
- Uluslararası örgütler (ve anlaşmalar) ve ulusal insan hakları kurumsallaşması

Ulusüstü düzey (Avrupa Birliği)

- Avrupa Birliği ve insan hakları kurumsallaşması
- Avrupa Birliği ve ulusal insan hakları kurumsallaşması

Ulusal düzey

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

«İnsan Hakları Kurumsallaşması» tarihsel gelişim dönemleri

- 1990'lara kadarki dönem
- 1990'lar…
- 2000'ler sonrasındaki dönem

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1990'lara kadarki dönemi geriye götürdüğümüzde, karşımıza, en önemli olarak;

- İkinci Dünya Savaşı'nın sonu çıkmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1960'lı yıllardan itibaren, *uluslararası* düzeyde, bazı *uluslararası anlaşmalar*, kendi uygulanmalarını gözlemek (*monitor*) adına birtakım organlar kurmaya başlamıştır.

- Örneğin bkz. 1969 – Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi
  - Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1960'lı yıllardan itibaren, *uluslararası* düzeyde, *Birleşmiş Milletler* nezdinde, ulusal insan hakları kurumsallaşması ele alınmaya başlamıştır.

- 1960 – Ekonomik ve Sosyal Konsey İlke Kararı
- 1978 – İnsan Hakları Komisyonunun «İnsan Haklarının Teşvik Edilmesi ve Korunması İçin Ulusal ve Yerel Kurumlar Hakkında Semineri» ve benimsenen Rehber İlkeler
  - İnsan Hakları Komisyonu ve Genel Kurul tarafından uygun bulunmuştur (*endorse*).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1980'li yıllarla birlikte, *ulusal* düzeyde, ulusal insan hakları kurumsallaşması artış göstermiştir.

- Örneğin Birleşmiş Milletler'in 1993 tarihli ve 19 nolu Bilgi Notuna göre (s. 2, 3):
  - 1980'lerden bu yana olmak üzere
  - «… son yıllarda pek çok ülke resmi insan hakları kurumları kurmaktadır.
  - Bu tür kurumların görevleri bir ülkeden diğerine kayda değer biçimde değişmekle birlikte,
  - her biri ortak bir amaç paylaşmaktadır
  - ve bu nedenle de toplu olarak insan haklarının *korunması* ve *teşvik edilmesi* için ulusal kurumlar olarak anılabilirler».

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1990'lı yıllarla birlikte, *uluslararası* düzeyde, *Birleşmiş Milletler* nezdinde, ulusal insan hakları kurumsallaşması doruk noktasına çıkmıştır.

- 1990 – İnsan Hakları Komisyonu bir çalıştay çağrısı yapmıştır.
  - Çalıştayda insan hakları ile ilgilenen ulusal kurum temsilcileri yer almıştır.
  - Çalıştay Ekim 1991'de Paris'te gerçekleştirilmiştir.
  - Paris İlkeleri böylelikle ortaya çıkmıştır.
    - İnsan Hakları Komisyonu ve Genel Kurul tarafından uygun bulunmuştur (*endorse*).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1990'lı yıllarla birlikte, *uluslararası* düzeyde, *Avrupa Konseyi* nezdinde, ulusal insan hakları kurumsallaşması görüşülmeye başlamıştır.

- 1997 – «İnsan haklarının teşvik edilmesi ve korunması için bağımsız ulusal kurumların kurulmasına ilişkin tavsiye» (Rec(97)14 30/09/1997)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1990'lı yıllarla birlikte, *uluslararası* düzeyde, ulusal insan hakları kurumsallaşmasının küresel ve bölgesel *ağları* ortaya çıkmaya başlamıştır.

- Örneğin Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)
  - İnsan Haklarının Teşvik Edilmesi ve Korunması için Ulusal Kurumların Uluslararası Koordinasyon Komitesi (ICC)
    - adı altında oluşturulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1990'lı yıllarla birlikte, *uluslararası* düzeyde, *uluslararası örgütler* nezdinde, insan hakları kurumsallaşması da hızlanmıştır.

- 1991 – Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)
  - Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi
- 1993 – Birleşmiş Milletler
  - İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (BM İnsan Hakları)
- 1999 – Avrupa Konseyi
  - Avrupa İnsan Hakları Komiseri

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

1990'lı yıllarla birlikte, *ulusüstü* düzeyde, *Avrupa Birliği*'nde, insan hakları kurumsallaşması da hızlanmıştır.

- 1993 – Avrupa Ombudsmanı
- 1997 – Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı Hakkında Avrupa İzleme Merkezi*
- 2007 – Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı
  - *… İzleme Merkezinin yerini almıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

2000'li yıllarla birlikte, *uluslararası* düzeyde, *uluslararası anlaşmalar*, ulusal insan hakları kurumsallaşması öngörmeye başlamıştır.

- 2006 – Birleşmiş Milletler İşkenceye veya Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme İhtiyari Protokolü
- 2008 – Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Haklarına İlişkin Sözleşme

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

2000'li yıllarla birlikte, *ulusüstü* düzeyde, *Avrupa Birliği*'nde, AB tasarrufları ulusal insan hakları kurumsallaşması öngörmeye başlamıştır.

- 2000 – 2000/43 sayılı Direktif – Irk ve Etnik Köken Direktifi
- 2004 – 2004/113 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği / Mal ve Hizmetler Direktifi
- 2006 – 2006/54 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği İstihdam (Yeniden Biçimlendirilmiş) Direktifi
- 2010 – 2010/41 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği Serbest Çalışanlar Direktifi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

2000'li yıllarla birlikte, *uluslararası* düzeyde, *Avrupa Konseyi* nezdinde, ulusal insan hakları kurumsallaşması tekrar ele alınmıştır.

- 2021 – «Etkili, çoğulcu ve bağımsız ulusal insan hakları kurumlarının geliştirilmesi ve güçlendirilmesine ilişkin tavsiye» (CM/Rec(2021)1)
  - 1997 tarihli tavsiye revize edilmiştir.
    - «İnsan haklarının teşvik edilmesi ve korunması için bağımsız ulusal kurumların kurulmasına ilişkin tavsiye» (Rec(97)14 30/09/1997)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Genel Çerçeve

2000'li yıllarla birlikte, *ulusüstü* düzeyde, *Avrupa Birliği*'nde, AB tasarrufları ulusal insan hakları kurumsallaşmasına, eşitlik organları boyutuyla, damga vuracak gözükmektedir.

- Haziran 2018 – Komisyon eşitlik organları için standartlara dair tavsiye yayınlamıştır.
- Aralık 2022 – Komisyon eşitlik organları için standartlara dair iki yasama önerisi sunmuştur.
  - COM(2022) 688 final
  - COM(2022) 689 final
    - *Mentimeter…*

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İkinci Oturum: Uluslararası Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması

Uluslararası Örgütler ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

- Birleşmiş Milletler
- Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
- Avrupa Konseyi

Uluslararası Anlaşmalar ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Uluslararası Düzey

Uluslararası düzey

- Küresel
  - Birleşmiş Milletler
- Bölgesel
  - Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
  - Avrupa Konseyi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletler ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Birleşmiş Milletler'in Uluslararası Anlaşmaları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletler (BM)

- *United Nations (UN)*
- 1945 yılında, 51 devlet tarafından, kurulmuştur.
- Bugün 153 devlet taraftır.
- BM, uluslararası barış ve güvenliği muhafaza etmek, uluslar arasında dostane ilişkiler geliştirmek ve sosyal ilerlemeyi, daha iyi yaşam standartlarını ve *insan haklarını teşvik etmek* için oluşturulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

İnsan Hakları Konseyi

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (BM İnsan Hakları)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

İnsan Hakları Konseyi

- *Human Rights Council*
- BM Genel Kurulu (GK) tarafından 2006 yılında kurulmuştur.
- BM İnsan Hakları Komisyonunun (1946) yerini almıştır.
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından seçilen 47 üye devletten oluşur,
  - bu bakımdan bir hükümetlerarası organdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

İnsan Hakları Konseyinin sorumlulukları

- Dünya çapında insan haklarını *teşvik etmeyi* ve *korumayı* güçlendirmek,
- insan hakları ihlallerini değerlendirmek,
- bu konuda tavsiyeler vermek.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

İnsan Hakları Konseyi, 2007 yılında bir paket benimseyerek birtakım prosedürler ve mekanizmalar getirmiştir:

- Evrensel Periyodik İnceleme Mekanizması (EPIM) (*Universal Periodic Review*)
  - Üye devlet insan hakları sicillerinin incelenmesi
- Danışma Komitesi (*Advisory Committee*)
  - 18 uzman, Konseye yönelik bir düşünce kuruluşu gibi…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

…

- Şikayet Prosedürü (*Complaint Procedure*)
  - belirli insan hakları ihlallerine karşı…
- Özel Prosedürler (*Special Procedures*)
  - Bağımsız insan hakları uzmanları, tematik veya ülke – spesifik bakış açısıyla insan haklarına ilişkin rapor ve tavsiye…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (BM İnsan Hakları)

- *The Office of the High Commissioner for Human Rights* (*UN Human Rights*)
- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1993 yılında kurulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Yüksek Komiser (Volker Türk) ve Ofis şu rollere sahiptir:

- İnsan haklarını *teşvik etmek* ve *korumak*
- İnsanlara haklarını iddia etmekte yardımcı olmak
- İnsan hakları ihlallerini önlemek üzere hükümetlere yardımcı olmak
- BM programlarına insan hakları perspektifi katmak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Uluslararası Anlaşmalar ve İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Uluslararası insan hakları anlaşmaları, bazen, bir uluslararası komite kurabilmektedir. (bkz. s. 19 vd.)

Bu komite;

- İnsan hakları alanında yetkin belirli sayıda bağımsız uzmandan oluşur,
- O anlaşmanın hükümlerinin uygulanmasını gözler (*monitor*).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Uluslararası Anlaşmalar ve İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Gözleme (*monitor*) yönünden (bkz.);

- *Ana hatlarıyla* taraf devletler düzenli aralıklarla o anlaşmanın uygulanışı hakkında rapor sunar.
- Komite bu raporları alır ve değerlendirir.
  - Komite, *kimi kez* şikayet üzerine veya kendiliğinden devletler arası değerlendirmeler de yapabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Uluslararası Anlaşmalar ve İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(1) Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması Komitesi

(2) Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi

(3) İnsan Hakları Komitesi

(4) Kadına Karşı Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi

(5) İşkenceye Karşı Komite

(6) Çocuk Hakları Komitesi

(7) Göçmen İşçiler Komitesi

(8) İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezanın Önlenmesi Alt Komitesi

(9) Engelli Kişilerin Hakları Komitesi

(10) Zorla Kaybedilme Komitesi

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)

- *Organization for Security and Co-operation in Europe* (OSCE)
- 1975 yılında kurulmuştur.
- Bugün 57 devlet taraftır.
- Etkinlikleri arasında «güvenlik» ile alakalı olabilecek her şey (örneğin çatışmaları önlemek, ekonomik kalkınmayı geliştirmek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak ve *insan haklarını teşvik etmek*) vardır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi

- *Office for Democratic Institutions and Human Rights* (ODIHR)
- 1991 yılında oluşturulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Ana hatlarıyla Ofis;

- demokrasiyi, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını, hoşgörüyü ve ayrımcılık yapmamayı teşvik etmek için katılan devletlere ve sivil topluma destek, yardım ve uzmanlık sunar.
- seçimleri izler, mevzuatı gözden geçirir ve hükümetlere tavsiyeler verir.
- insan haklarını *korumak*, *teşvik etmek* ve gözlemek hakkında hükümetlere ve hükümet dışı organizasyonlara eğitim programları düzenler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Ofis, ayrıca;

- «İnsani Boyut» adı altında «insan haklarının ve demokrasi normlarının kapsayıcı kataloğunu» hazırlamıştır.
  - Tematik İnsani Boyut Kitabı (2012)
  - Kronolojik İnsani Boyut Kitabı (2012)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Ofis, ayrıca;

- Yılda bir kez İnsani Boyut Uygulama Toplantıları düzenler.
  - (*Human Dimension Implementation Meetings*)
- Avrupa'nın en büyük yıllık insan hakları konferansları: hükümet yetkilileri, uluslararası uzmanlar, sivil toplum temsilcileri ve insan hakları aktivistleri…
  - (En son 2019 yılında yapılmış gözükmektedir…)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Ofis, ana hatlarıyla, aşağıdaki alanlarda çalışma yürütmektedir:

- Terörle mücadele
- Demokratikleşme
- Eğitim
- Seçimler
- Cinsiyet eşitliği
- İnsan hakları
- Yasama desteği
- Göç
- Roma ve Sinti
- Hukukun üstünlüğü
- Hoşgörü ve ayrımcılık yapmama

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi

- *Council of Europe* (CoE)
- 1949 yılında kurulmuştur.
- Bugün 46 devlet taraftır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi'nin Amacı:

- «… üyelerinin ortak mirası olan idealleri ve ilkeleri korumak ve gerçekleştirmek ile üyelerinin ekonomik ve sosyal ilerlemesini kolaylaştırmak amacıyla üyeleri arasında daha fazla bütünlüğe erişmek» olarak belirlenmiştir.
  - Statü md. 1/a.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları

- Avrupa Konseyi websitesine göre:
  - «… Avrupa Konseyi kıtanın önde gelen insan hakları örgütüdür.»
  - Avrupa Konseyi üye devletlerinin hepsi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraftır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi, kurumsal yapısı itibariyle, üç organa ve bir makama sahiptir.

Organlar

- Bakanlar Komitesi
- İstişari Asamble
- Avrupa'nın Yerel ve Bölgesel Otoriteleri Kongresi (1994)

Makam

- Avrupa İnsan Hakları Komiseri (1999)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi

Bakanlar Komitesi

- Her üye devletin Dışişleri Bakanı'ndan oluşur ve karar alma yetkisini haizdir.

İstişari Asamble

- Ulusal parlamentolardan gelen temsilcilerden oluşur ve katılım veya görüşme organıdır.

Avrupa'nın Yerel ve Bölgesel Otoriteleri Kongresi

- Yerel ve bölgesel otoritelerin temsilcilerinden oluşur ve danışsal nitelikli bir organdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi

Avrupa Konseyi ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Konseyi'nin Uluslararası Anlaşmaları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması) (Özellikle…)

Avrupa İnsan Hakları Komiseri

İnsan Hakları Yönlendirme Komitesi

Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu

Avrupa Sosyal Haklar Komitesi

Avrupa Konseyi Sosyal Haklar Bölümü

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'nin Özel Temsilcileri (*Special Representatives*)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa İnsan Hakları Komiseri

- *Commissioner for Human Rights*
- Ana hatlarıyla, yargısal olmayan bir kurum olup Avrupa Konseyi'nin insan hakları belgelerindeki insan hakları ile ilgili
  - eğitimi
  - bilinirliği
  - saygıyı
  - arttırmak için oluşturulmuştur.
  - İlke Kararı / *Resolution* (99)50 md. 1

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa İnsan Hakları Komiseri, daha detaylı olarak aşağıdakilerle görevlidir:

- insan haklarına etkin biçimde riayet edilmesini geliştirmek
- insan hakları eğitimi ve bilincini teşvik etmek
- insan haklarına ilişkin hukuktaki ve uygulamadaki olası eksiklikleri tespit etmek
- insan haklarının korunmasına ilişkin tavsiye ve bilgi sağlamak
- ulusal ombudsman kurumlarının ve diğer insan hakları yapılarının etkinliklerini *kolaylaştırmak*

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi
(İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa İnsan Hakları Komiseri, etkinliklerinde üç ana alana odaklanmaktadır:

- ülke ziyaretleri ve ulusal makamlar ve sivil toplumla diyalog
- insan hakları ile ilgili tematik raporlama ve tavsiyeler
- farkındalık yaratma etkinlikleri

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

İnsan Hakları Yönlendirme Komitesi

- *Steering Committee for Human Rights* (CDDH)
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından 1976 yılında oluşturulmuştur.
- İnsan hakları alanındaki üst düzey hükümet uzmanlarından oluşur.
- Yılda iki kez kurul olarak toplanır.
- Bakanlar Komitesine insan hakları ile ilgili tavsiyeler verir ve hukuki uzmanlık sunar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

İnsan Hakları Yönlendirme Komitesinin tamamlanan çalışmaları arasında Sivil Toplum ve Ulusal İnsan Hakları Kurumları bulunmaktadır.

- Bu alandaki ulusal mevzuat, politikalar ve uygulamalar
- Sivil toplum alanını korumak ve teşvik etmek için en iyi ulusal uygulamalar
  - 2016 – 2020

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Bu çalışma neticesinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi üç tavsiye kabul etmiştir:

- Tavsiye CM/Rec(2018)11
  - … sivil toplum alanı …
- Tavsiye CM/Rec(2019)
  - … ombudsman kurumu …
- Tavsiye CM/Rec(2021)1
  - … etkili, çoğulcu ve bağımsız insan hakları kurumları …

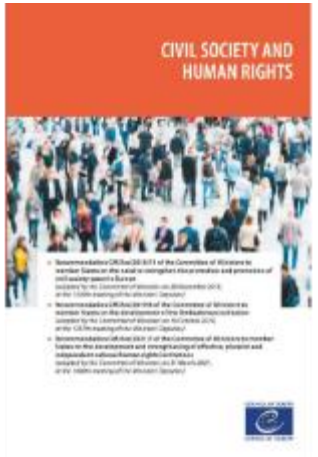

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi
(İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu

- *European Commission against Racism and Intolerance* (ECRI)
- Avrupa Konseyi tarafından 1993 yılında oluşturulmuştur.
- Avrupa Konseyi üye devletlerinin bağımsızlık, tarafsızlık, ahlaklılık ve ırkçılık ve hoşgörüsüzlük konularındaki tanınmış uzmanlığı temelinde atanan kişilerden oluşur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi
(İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu

- Komisyon; ırkçılık, (ırk, etnik/ulusal köken, renk, vatandaşlık, din, dil, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği ve cinsiyet özellikleri) temelinde ayrımcılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadele etmek ile ilgili olarak görev yapmaktadır.
- Komisyon, rapor hazırlamakta ve üye devletlere tavsiyeler sunmaktadır.
  - Ör: ECRI - Country monitoring in Turkey (coe.int)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Irkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'nun tematik konuları arasında «Eşitlik Organları» bulunmaktadır.

- Buna göre «bu organlar eşitliği ilerletmekte ve ayrımcılıkla ve hoşgörüsüzlükle mücadele etmekte esaslı bir rol oynamaktadır».
- Komisyon, 1997 yılında eşitlik organları ile ilgili bir genel politika tavsiyesi benimsemiştir ve 2018 yılında bunu revize etmiştir.
- Komisyon, eşitlik organları ile işbirliğine önem vermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi
(İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa Sosyal Haklar Komitesi

- *European Committee of Social Rights*
- Avrupa Sosyal Şartı (Gözden Geçirilmiş) (1996)
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin seçtiği 15 bağımsız ve tarafsız uzmandan oluşur.
- Bu Sözleşme ile uyumu gözler (*monitor*).
  - toplu şikayetler ve ulusal raporlar aracılığıyla…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa Konseyi Sosyal Haklar Bölümü

- *Council of Europe Department of Social Rights*
- Sosyal ve ekonomik haklar alanında ulusal insan hakları kurumları ve eşitlik organları için öneri çağrısı
  - *Call for proposals for national human rights institutions and equality bodies in the field of social and economic rights*
    - Çağrı, Avrupa Konseyi üye ülkelerinden tüm ENNHRI ve EQUINET üyelerine açıktır.
    - Son başvuru tarihi: 10 Mart 2023

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Leyla Kayacik

Avrupa Konseyi (İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'nin Özel Temsilcileri (*Special Representatives*) (örnek olarak):

- Göçmenler ve Mülteciler ile ilgili Özel Temsilci (*Special Representative on Migration and Refugees*)
- Antisemitik ve Müslüman Karşıtı Nefret ve Nefret Suçları Özel Temsilcisi (*Special Representative on Antisemitic and Anti-Muslim Hatred and Hate Crimes*)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Uluslararası Anlaşmalar ve İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Uluslararası insan hakları anlaşmaları, bazen, bir uluslararası komite kurabilmektedir.

Bu komite genellikle;

- İnsan hakları alanında yetkin belirli sayıda bağımsız uzmandan oluşur,
- O anlaşmanın hükümlerinin uygulanmasını gözler (*monitor*).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Uluslararası Anlaşmalar ve İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Ulusal Azınlıkların Korunmasına Dair Çerçeve Sözleşme Danışma Komitesi

Bölgesel veya Azınlık Dillerine Dair Avrupa Şartı Uzmanlar Komitesi

İşkencenin ve Onur Kırıcı veya İnsanlık Dışı Muamelenin ya da Cezanın Önlenmesi Avrupa Komitesi

İnsan Ticaretine Karşı Eylem Hakkında Uzmanlar Grubu

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddete Karşı Eylem Hakkında Uzmanlar Grubu

Avrupa Sosyal Haklar Komitesi

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Üçüncü Oturum: Ulusüstü Düzeydeki (Avrupa Birliği'ndeki) İnsan Hakları Kurumsallaşması -1-

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

- Avrupa Parlamentosu
- Komisyon
- Konsey

Avrupa Birliği'nin Diğer Birimleri ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

- Avrupa Ombudsmanı
- Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı
- Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

- Konsey
- Avrupa Parlamentosu
- Komisyon

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Konsey

Tek Birim vs. Farklı Oluşumlar / Kompozisyonlar

- Konsey tek bir birimdir,
- ancak görüşülecek konuya göre farklı toplantı oluşumları ya da kompozisyonları hâlinde toplanır.

Genel İşler	Dış İşleri	Ekonomik ve Mali İşler	Adalet ve İç İşleri	İstihdam, Sosyal Politika, Sağlık ve Tüketici İşleri
Rekabet Edebilirlik (İç Pazar, Sanayi ve Araştırma)	Taşımacılık, Telekomünikasyon ve Enerji	Tarım ve Balıkçılık	Çevre	Eğitim, Gençlik ve Kültür

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Daimi Temsilciler Komitesi (COREPER) / (I) ve (II)

- Konseyin çalışmalarını hazırlama
- COREPER I → Daimi Temsilci Yardımcıları
- COREPER II → Daimi Temsilciler

Komiteler ve Çalışma Grupları

- Ulusal uzmanlar
- Ön hazırlık yapma

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Konsey ve AB içindeki insan hakları: Konseyin ilgili websayfasına göre:

- «İnsan haklarının korunması, AB etkinliklerinin tüm alanlarını etkileyen yatay bir hususdur».
- O halde, düzeyinden veya ele alınan konudan bağımsız olarak, «tüm Konsey organları çalışmalarında insan haklarını dikkate almalıdır».

Council of the European Union

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Konseyin ilgili websayfasına göre:

- Ayrıca, insan hakları ile doğrudan ilgili tüm hususlarla ilgilenen bir uzmanlaşmış organ mevcuttur:
  - Temel Haklar, Vatandaşlık Hakları ve Kişilerin Serbest Dolaşımına Dair Çalışma Grubu
    - *Working Party on Fundamental Rights, Citizens' Rights and Free Movement of Persons* (FREMP)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

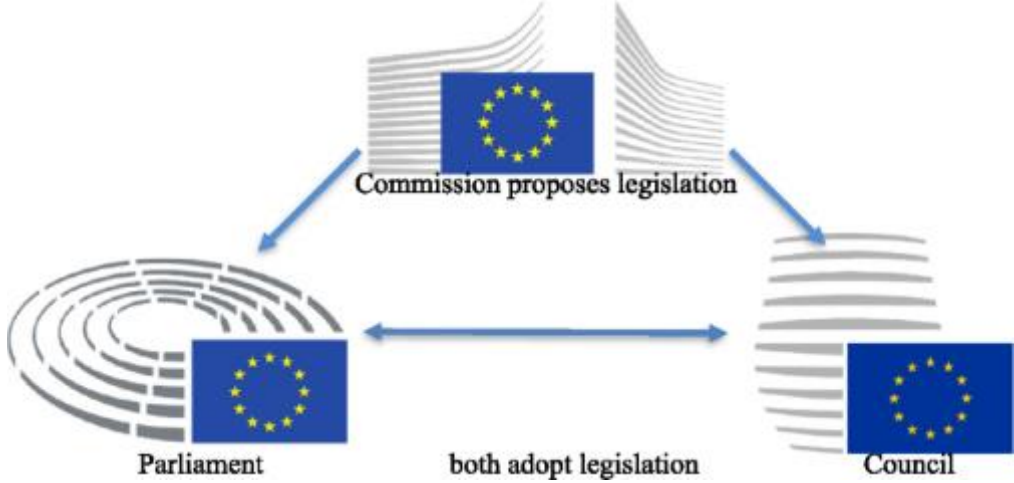

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Konsey ve AB yasama süreci

- Tüm Konsey organları tartıştıkları metinlerde insan haklarına saygı gösterilmesini sağlamalıdır.
- Bunun için Temel Haklar, Vatandaşlık Hakları ve Kişilerin Serbest Dolaşımına Dair Çalışma Grubu ile Konsey hukuk hizmetleri «temel haklarla uyumu kontrol etmek için rehber ilkeler» hazırlamıştır.
  - en son 2014

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Council of the European Union

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Konsey ve AB dışındaki insan hakları

- İnsan Haklarına Dair Çalışma Grubu
  - *Working Party on Human Rights* (COHOM)
  - AB'nin dış ilişkilerinin insan hakları boyutu ile ilgilenmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Parlamentosu

- Genel Kurul
- Daimi ve Özel Komiteler
- Raportörler

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Dış İşleri	Ekonomik ve Mali İşler	Bölgesel Kalkınma	İç Pazar ve Tüketicinin Korunması	Bütçe Kontrolü
Kalkınma	İstihdam ve Sosyal İşler	Tarım ve Kırsal Kalkınma	Taşımacılık ve Turizm	Kadın Hakları ve Cinsiyet Eşitliği
Uluslararası Ticaret	Çevre, Kamu Sağlığı ve Gıda Güvenliği	Balıkçılık	Sivil Özgürlükler, Adalet ve İç İşleri	Dilekçeler
Sanayi, Araştırma ve Enerji	Hukuk İşleri	Kültür ve Eğitim	Anayasal İşler	Bütçe

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Parlamentosu ve AB içindeki insan hakları

- Sivil Özgürlükler, Adalet ve İç İşleri Komitesi
  - *Committee on Civil Liberties, Justice and Home Affairs*
  - Avrupa Parlamentosu İç Tüzüğü çerçevesinde, ana hatlarıyla (diğerlerinin yanı sıra), temel haklarla ilgili olarak sorumlu tutulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Parlamentosu ve AB içindeki insan hakları

- Demokrasi, Hukukun Üstünlüğü ve Temel Haklar İzleme Grubu
  - *Monitoring Group on Democracy, Rule of Law and Fundamental Rights*
  - Sivil Özgürlükler, Adalet ve İç İşleri Komitesi tarafından 2018 yılında kurulmuştur.
  - Görevi
    - AB'nin değerlerine yönelik tehditlerle ilgilenmek
    - Komiteye eylem önerileri sunmak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Parlamentosu ve AB dışındaki insan hakları

- Dış İlişkiler Komitesi / İnsan Hakları Alt Komitesi
  - *Committee on Foreign Affairs* (AFET) / *Subcommittee on Human Rights* (DROI)
  - AB'nin dış ilişkilerinin insan hakları boyutu ile ilgilenmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

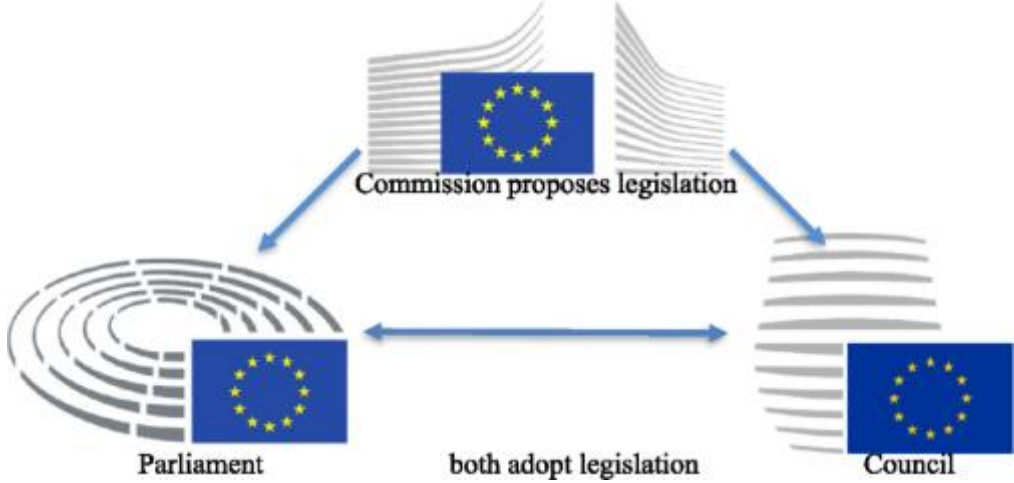

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Parlamentosu ve AB yasama süreci

- Komisyon, yeni bir yasama önerisi getirirken bir etki değerlendirmesi aracılığıyla temel haklar ile uyumunu ele alır.
- Avrupa Parlamentosu (ve Konsey) bu değerlendirmeyi inceler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Parlamentosu ve Dilekçe Hakkı

- Dilekçe Komitesi
  - *Committee on Petitions*

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

ABİHA md. 227

- Her Birlik vatandaşı ve üye devletlerden birinde ikamet eden veya sicilde kayıtlı merkezi üye devletlerden birinde bulunan bir gerçek veya tüzel kişi,
- bireysel olarak veya diğer vatandaş veya kişilerle birlikte hareket ederek,
- Birliğin faaliyet alanlarından birinin kapsamına giren ve kendisini doğrudan etkileyen bir mesele hakkında,
- Avrupa Parlamentosu'na dilekçe verme hakkına sahiptir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Dilekçe Komitesi

- Dilekçeler konu bazlı tasnif edildiğinde,
  - temel haklar da bu konulardan birisi olarak bulunmaktadır.
    - (5 sonuç veriyor)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Avrupa Parlamentosu ve Demokrasi, Hukukun Üstünlüğü ve Temel Haklar Hakkında bir AB Mekanizması Kurulması Hakkında İlke Kararı (25 Ekim 2016) (2015/2254(INL)) [2018] OJ C 215/162.

- … Komisyon ve bir uzman paneli AB'nin değerlerine saygı ile ilgili izleme raporları hazırlar.
  - Bu temelde parlamenter tartışma yürütülür.
    - Risklerle veya ihlallerle ilgilenmek için ayarlamalar önerilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Komisyon ve Koordinatörler

- İnsan Kaçakçılığıyla Mücadele Koordinatörü (2011)
- Antisemitizmle Mücadele ve Yahudi Yaşamını Geliştirme Koordinatörü (2015)
- Müslüman Karşıtı Nefretle Mücadele Koordinatörü (2015)
- Irkçılıkla Mücadele Koordinatörü (2021)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Kurumları ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

Komisyon ve Yasama Süreci

- Komisyon, etki değerlendirmelerinde temel haklarla ilgili rehber ilkeler seti benimsemiştir.
  - SEC(2011) 567 final
- 2015 yılından bu yana, yeni «daha iyi düzenleme paketi» etki değerlendirmeleri için spesifik bir kontrol listesi de içermektedir (s. 243-245).

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği'nin Diğer Birimleri ve İnsan Hakları Kurumsallaşması

- Avrupa Ombudsmanı
- Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı
- Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Avrupa Ombudsmanı

- *European Ombudsman*
- Tarihçe
- Oluşumu
- İşleyişi
- İç Örgütlenişi
- Görev ve Yetkileri

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Tarihçe

- Avrupa Ombudsmanı, ilk kez, Maastricht Antlaşması ile değişik Avrupa Topluluğu Antlaşması (md. 138e) içinde düzenlenmiştir (1993).
  - İlk Ombudsman Jacob Söderman (1995 – 2003)
  - İkinci Ombudsman P. Nikiforos Diamandouros (2003 – 2013)
  - Üçüncü Ombudsman Emily O'Reilly (2013 –) olmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Oluşumu (ABİHA md. 228)

- Avrupa Ombudsmanı Avrupa Parlamentosu tarafından seçilir.
  - Her Avrupa Parlamentosu seçiminden sonra,
  - Avrupa Parlamentosunun görev süresi için.
- Ombudsman yeniden atanabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

İşleyişi (ABİHA md. 228)

- Avrupa Parlamentosu, Avrupa Ombudsmanının görevini icra etmesine ilişkin kuralları ve genel koşulları,
  - özel yasama usulü uyarınca hareket ederek,
  - Komisyonun görüşünü ve
  - Konseyin muvafakatini aldıktan sonra
- tüzükler vasıtasıyla resen belirler.
  - 2021/1163 sayılı Tüzük

- İç Örgütlenişi

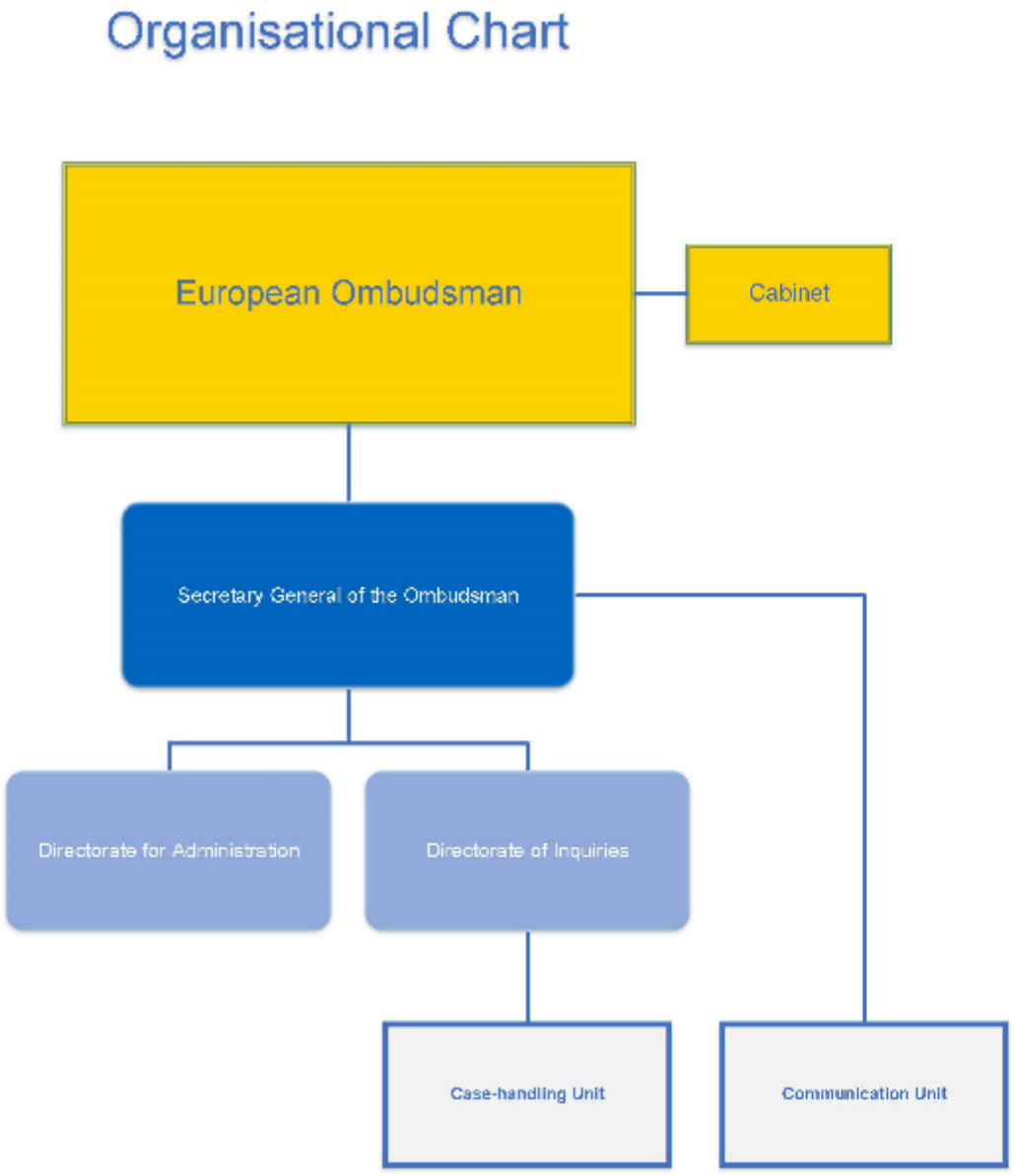

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Görev ve Yetkileri (ABİHA md. 228)

- Avrupa Ombudsmanı,
  - yargısal işlevleri bakımından Avrupa Birliği Adalet Divanı hariç,
  - Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının faaliyetlerine ilişkin
  - kötü yönetim vakalarıyla ilgili olarak,
  - şikayetleri inceler ve bunlar hakkında rapor hazırlar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Görev ve Yetkileri (ABİHA md. 228)

- Şikayet:
  - Birlik vatandaşlarından
  - ya da
  - üye devletlerden birinde ikamet eden
  - sicilde kayıtlı merkezi üye devletlerden birinde bulunan
  - bir gerçek veya tüzel kişiden gelebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Görev ve Yetkileri (ABİHA md. 228)

- Avrupa Ombudsmanı,
  - kendisine doğrudan ya da bir Avrupa Parlamentosu üyesi aracılığıyla iletilen şikayetler temelinde
  - resen
- gerekli gördüğü soruşturmaları yürütür.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Görev ve Yetkileri (ABİHA md. 228)

- Avrupa Ombudsmanı,
  - bir kötü yönetim vakası tespit ettiğinde,
  - ilgili kurum, organ, ofis veya ajansa* bildirir.
    - *üç aylık bir süre içinde görüşünü iletir.
- Avrupa Ombudsmanı,
  - Avrupa Parlamentosuna ve ilgili kurum, organ, ofis veya ajansa bir rapor iletir.
  - Şikayette bulunan kişi soruşturmanın sonuçları hakkında bilgilendirilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Avrupa Ombudsmanı Soruşturma Arama Motoru

- Anahtar Kelimeler
  - Konu
    - Temel Haklar
      - Seçildiğinde 576 sonuç vermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsmanı

Avrupa Ombudsmanı ve İşbirliği

- Ombudsman, görevleri kapsamında, özellikle temel hakların *teşvik edilmesi* ve *korunması* ile görevli olanlar olmak üzere, diğer Birlik kurum, organ, ofis ve ajanslarıyla işbirliği yapabilir.
  - 2021/1163 sayılı Tüzük md. 10(2)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

- *European Union Fundamental Rights Agency*
- Tarihçe
- Oluşumu ve İç Örgütlenişi
- İşleyişi
- Görev ve Yetkileri

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Tarihçe

- 2007 yılında kurulmuştur. (168/2007 sayılı Tüzük)
  - En son 2022 yılında (2022/555 sayılı Tüzük ile) değiştirilmiştir. Konsolide hali için bkz.
- 1997 yılında kurulan Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı Hakkında Avrupa İzleme Merkezinin yerini almıştır. (1035/97 sayılı Tüzük)
  - *European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia*

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Hukuki Dayanak: Nice Antlaşması ile değişik Avrupa Topluluğu Antlaşması md. 308 / bugünkü ABİHA md. 352:

- «Antlaşmalar'da belirtilen amaçlardan birinin gerçekleştirilmesi için
- Antlaşmalar'da tanımlanan politikalar çerçevesinde
- Birliğin bir eylemde bulunması gerekirse
- ve Antlaşmalar'da bu eylem için gerekli yetkiler öngörülmemişse»
- … uygun tedbirler alınabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Hedefi (2022/555 sayılı Tüzük ile değişik 168/2007 sayılı Tüzük md. 2)

- Temel Haklar Ajansının hedefi,
  - ilgili Birlik kurumlarına, organlarına, ofislerine ve ajanslarına
  - ve Birlik hukukunu uygularken üye devletlere
  - temel haklara ilişkin destek ve uzmanlık sunmaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Oluşumu ve İç Örgütlenişi (2022/555 sayılı Tüzük ile değişik 168/2007 sayılı Tüzük md. 11-15)

- Yönetim Kurulu (*Management Board*)
- Yürütme Kurulu (*Executive Board*)
- Bilimsel Komite (*Scientific Committee*)
- Müdür (*Director*)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Yönetim Kurulu: Oluşum

- Üye devletler tarafından atanan bağımsız uzmanlar
- Avrupa Komisyonunun iki temsilcisi
- Avrupa Konseyi tarafından atanan bir bağımsız uzman

Yönetim Kurulu: Sorumluluk

- ajansın çalışma önceliklerini belirlemek
- bütçesini onaylamak
- çalışmalarını izlemek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Yürütme Kurulu: Oluşum

- Yönetim Kurulu Başkanı ve Başkan Yardımcısı,
- Yönetim Kurulunun diğer iki üyesi
- Avrupa Komisyonunun bir temsilcisi

Yürütme Kurulu: Sorumluluk

- Yönetim Kurulu kararlarını hazırlamak
- Müdüre tavsiyelerde bulunmak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Bilimsel Komite: Oluşum

- 11 üst düzey nitelikli bağımsız kişiler

Bilimsel Komite: Sorumluluk

- Temel Haklar Ajansının çalışmalarının bilimsel kalitesini garanti etmek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Müdür: Oluşum

- Bir müdür
  - Müdürlük Ofisi ve iki danışman ile desteklenir.

Müdürlük Ofisi: Sorumluluk

- Temel Haklar Ajansına rehberlik eder ve yönetir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

İşleyişi (2022/555 sayılı Tüzük ile değişik 168/2007 sayılı Tüzük)

- Temel Haklar Ajansı *tam bağımsızlık* içinde görevlerini yerine getirir (md. 18).
- Diğerlerinin yanı sıra
  - üye devletlerde temel haklar alanındaki yetkili organlarla *işbirliği* kurar (md. 8).
  - Bir işbirliği ağı olarak «temel haklar platforumu» aracılığıyla hükümet dışı organizasyonlar ve sivil toplum kuruluşları ile *işbirliği* kurar (md. 10).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

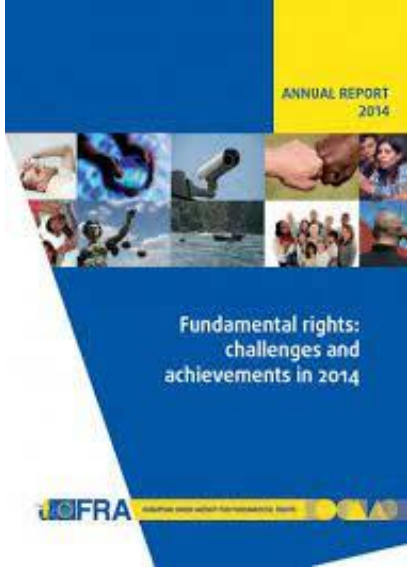

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

Görev ve Yetkileri (2022/555 sayılı Tüzük ile değişik 168/2007 sayılı Tüzük md. 4)

- İlgili, nesnel, güvenilir ve karşılaştırılabilir bilgi ve verileri toplamak, kaydetmek, analiz etmek ve yaymak
- verilerin karşılaştırılabilirliğini, nesnelliğini ve güvenilirliğini iyileştirmek için yöntemler ve standartlar geliştirmek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

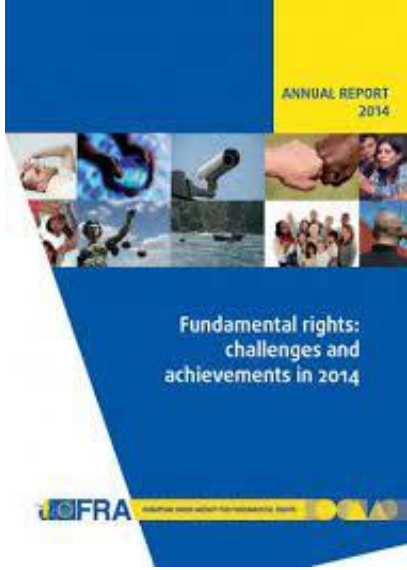

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

...

- bilimsel araştırma ve anketler, hazırlık çalışmaları ve fizibilite çalışmaları yürütmek, bunlarla işbirliği yapmak veya teşvik etmek
- spesifik tematik konularda sonuç bildirgeleri ve görüşleri formüle etmek ve yayınlamak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

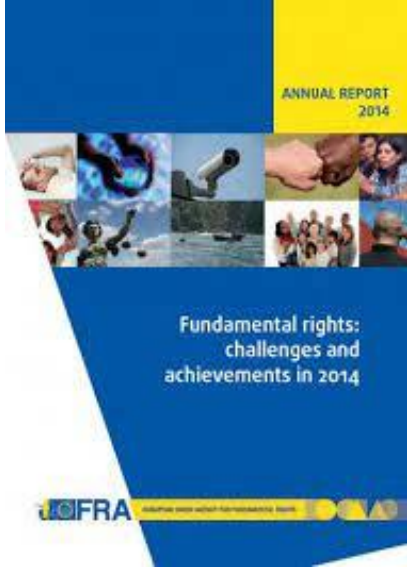

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı

…

- temel haklar konularında yıllık rapor yayınlamak
- analiz, araştırma ve anketlere dayalı tematik raporlar yayınlamak
- etkinlikleri hakkında yıllık rapor yayınlamak
- bir iletişim stratejisi geliştirmek ve sivil toplumla diyaloğu teşvik etmek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

- *European Data Protection Supervisor*
- Tarihçe
- Oluşumu
- İç Örgütlenişi
- Görev ve Yetkileri

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Tarihçe

- Avrupa Veri Koruma Denetçisinin temelleri Amsterdam Antlaşması ile değişik Avrupa Topluluğu Antlaşması (md. 286) ile atılmıştır (1999).
  - Bugün için ABİHA md. 16
- Avrupa Veri Koruma Denetçisi 45/2001 sayılı Tüzük ile kurulmuştur.
  - Ayrıca bkz. 1247/2002 sayılı Karar
  - Bugün için 2018/1725 sayılı Tüzük, yukarıdaki iki tasarrufun yerine geçmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Tarihçe

- İlk Denetçi Peter Hustinx (2004 – 2014)
- İkinci Denetçi Giovanni Buttarelli (2014 – 2019)
- Üçüncü Denetçi Wojciech Wiewiórowski (2019 –) olmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Oluşumu

- Avrupa Veri Koruma Denetçisi, Avrupa Parlamentosunun ve Konseyin ortak kararı ile atanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

İç Örgütlenişi (ana hatlarıyla) (detaylar için)

- Avrupa Veri Koruma Denetçisi
  - Bir Denetçi tarafından yönetilir,
  - Bir sekreterlik (ofis)* tarafından desteklenir.
    - *deneyimli hukukçular, bilgi teknolojileri uzmanları ve idareciler…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Görev ve Yetkileri (2018/1725 sayılı Tüzük md. 57-58)

- Denetim
  - AB idaresinin kişisel verileri işlemesini izlemek ve bunun veri koruma kurallarına uygun olmasını sağlamak
    - Soruşturma yürütmek, şikayetleri değerlendirmek, ön danışmalar yürütmek
  - Danışma
    - Komisyona, Avrupa Parlamentosuna ve Konseye veri koruma ile ilgili girişimlerle ilgili tavsiyede bulunmak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Veri Koruma Denetçisi

Görev ve Yetkileri (2018/1725 sayılı Tüzük md. 57-58)

- Teknoloji izleme
  - Teknolojik gelişmeleri, kişisel verilerin korunması üstünde etkileri olacaksa, izlemek ve değerlendirmek
- İşbirliği
  - Diğerlerinin yanı sıra ulusal veri koruma otoriteleri ile işbirliği yapmak
    - Avrupa Veri Koruma Kurulu (*European Data Protection Board* (EDPB)) aracılığıyla…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

European Data Protection Board

Avrupa Veri Koruma Kurulu

Avrupa Veri Koruma Kurulu

- AB'nin bağımsız bir organıdır.
- AB ulusal veri koruma otoritelerinin temsilcileri ile Avrupa Veri Koruma Denetçisi'nden oluşur.
- Genel Veri Koruma Tüzüğü (2016/679 sayılı Tüzük) bağlamında;
  - AB çapında veri koruma kurallarının tutarlı uygulanması
  - AB veri koruma otoriteleri arasında işbirliğinin teşviki
  - için oluşturulmuştur.

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Dördüncü Oturum: Ulusüstü Düzeydeki (Avrupa Birliği'ndeki) İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Avrupa Birliği'nin İnsan Hakları Kurumsallaşması Konusunda Norm ve Standart Belirleyici Rolü

- Üye devletler bakımından
- Aday devletler bakımından

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Beşinci Oturum: Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -1-

Uluslararası örgütler ve ulusal düzeydeki insan hakları kurumsallaşması

- Birleşmiş Milletler
- Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
- Avrupa Konseyi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Uluslararası Düzey

Uluslararası düzey

- Küresel
  - Birleşmiş Milletler
- Bölgesel
  - Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)
  - Avrupa Konseyi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

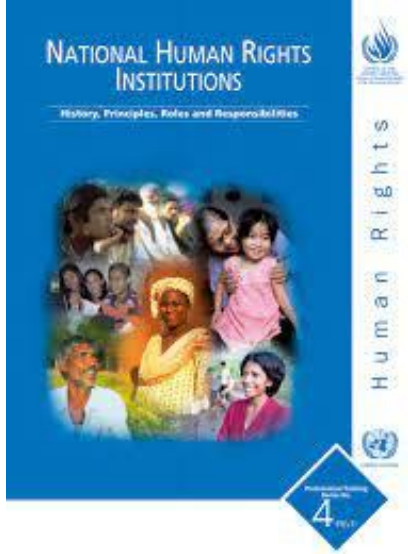

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

BM Yayını: Ulusal İnsan Hakları Kurumları: Tarihçe, İlkeler, Roller ve Sorumluluklar, 2010

- *National Human Rights Institutions: History, Principles, Roles and Responsibilities*
- Ekler kısmında Paris İlkeleri ile başlamakta ve *Paris İlkeleri'ne atıf veren* şu ilke kararlarını eklemektedir:
  - General Assembly resolution 60/154 (2005)
  - General Assembly resolution 63/169 (2008)
  - General Assembly resolution 63/172 (2008)
  - General Assembly resolution 64/161 (2009)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

En güncel BM Genel Kurul (*General Assembly*) İlke Kararları

- 2019 (A/RES/74/156) ve 2021 (A/RES/76/170)
  - *Paris İlkeleri ile uyumlu* bağımsız, etkili ve çoğulcu Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının kurulması ve güçlendirilmesi çağrısını içermektedir.
    - O halde Paris İlkeleri, Ulusal İnsan Hakları Kurumları açısından, hala merkezi bir konum tutmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Birleşmiş Milletler (Paris İlkeleri)

- 20 Aralık 1993 tarihinde 48/134 sayılı Genel Kurul İlke Kararı
- Ulusal Kurumların Statüsü ile ilgili İlkeler (Paris İlkeleri)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri (Sistematik)

- Yetki ve Sorumluluklar
- Oluşum ve Bağımsızlık ve Çoğulculuk Güvenceleri
- İşleyiş Yöntemleri
- Yargısal Benzeri Yetkiye Sahip Komisyonlara İlişkin Ek İlkeler

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Yetki ve Sorumluluklar (1)

- Bir ulusal kurum, insan haklarını *teşvik etmek* (*promote*) ve *korumak* yetkisiyle donatılır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Yetki ve Sorumluluklar (2)

- Bir ulusal kuruma, *oluşumu* ve *yetki* alanı *anayasal* veya *yasal* bir metinde açıkça belirlenen, mümkün olduğunca geniş bir görev (*mandate*) verilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Yetki ve Sorumluluklar (3)

- Bir ulusal kurum, diğerlerinin yanı sıra, aşağıdaki sorumluklara sahip olur:
  - *Danışma* nitelikli olmak üzere
    - Hükümete, Parlamentoya *veya* başka bir yetkili organa
    - talep üzerine *veya* kendiliğinden
    - insan haklarının teşvik edilmesi veya korunması *ile ilgili* görüş, tavsiye, öneri veya rapor sunmak…
      - Bir ulusal kurum bunları halka da duyurabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Yetki ve Sorumluluklar (3)

- Ulusal kurumun yetkileri / rolleri arasında şunlar yer almalıdır:
  - Uluslararası insan hukuku ile uyum
  - Uluslararası örgütlere / organlara sunulacak devlet raporlarına katkı
  - Uluslararası ve ulusal diğer ilgili kurumlar ile işbirliği
  - İnsan hakları eğitimi
  - İnsan haklarını halka duyurma

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Oluşum ve Bağımsızlık ve Çoğulculuk Güvenceleri (1)

- Ulusal kurumların oluşumu ve üyelerinin atanması,
- bir seçim aracılığıyla veya başka bir şekilde de olsa,
- insan haklarının teşvik edilmesinde ve korunmasında yer alan sosyal güçlerin çoğulcu temsilini sağlayan,
- gerekli tüm güvencelere yer veren bir prosedüre uygun olarak belirlenir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Oluşum ve Bağımsızlık ve Çoğulculuk Güvenceleri (1)

- Bu sosyal güçler;
  - İnsan haklarından sorumlu hükümet dışı organizasyonlar, sendikalar, ilgili sosyal ve mesleki organizasyonlar (örneğin avukatlar, doktorlar, gazeteciler ve bilim adamları)
  - Felsefi veya dini düşüncedeki trendler,
  - Üniversiteler ve nitelikli uzmanlar,
  - Parlamento,
  - Hükümet birimleri (katılımları halinde, sadece danışma nitelikli katılım sunmak üzere…)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Oluşum ve Bağımsızlık ve Çoğulculuk Güvenceleri (2)

- Ulusal kurum, etkinliklerinin düzgün işleyişi açısından uygun bir *alt yapıya*, özellikle *yeterli finansmana*, sahip olur.
- Bu finansmanın *amacı*, ulusal kurumun hükümetten bağımsız olması ve bağımsızlığını etkileyebilecek finansal kontrole tabi tutulmaması *için*, kendi personeline ve mekanına sahip olmasını sağlamaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Oluşum ve Bağımsızlık ve Çoğulculuk Güvenceleri (3)

- Ulusal kurumun üyeleri için istikrarlı bir görev sağlamak,
  - böylelikle gerçek bağımsızlık sağlamak amacıyla,
- üye atamaları, görevin spesifik süresini belirleyen, resmi bir işlem ile yapılır.
- kurumun üyeliğinin çoğulculuğu sağlanmak kaydıyla
- görev süresi yenilenebilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – İşleyiş Yöntemleri

- Ulusal kurumlar, işleyişleri çerçevesinde;

(a)

- Talep üzerine veya kendiliğinden
- üyelerinden birinin veya bir dilekçe sahibinin önerisi üzerine
- yetki alanlarına giren herhangi bir soruyu serbestçe değerlendirir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(b)

- Yetki alanlarına giren herhangi bir durumu değerlendirmek için gerekli olan her kişiyi dinler ve her türlü bilgiyi ve belgeyi elde eder.

(c)

- Özellikle görüşlerini ve tavsiyelerini kamuya duyurmak için
- kamu oyuna doğrudan veya basın organları aracılığıyla hitap eder.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(d)

- Düzenli olarak (ve ihtiyaç halinde) toplanır.

(e)

- Gerekli olursa üyeleri arasından çalışma grupları kurar,
- işlevlerini yerine getirmekte yardımcı olmak için yerel veya bölgesel bölümler kurar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(f)

- yargı yetkisi olsun olmasın,
- (özellikle ombudsman, arabulucular ve benzer kurumlar gibi) insan haklarının teşvik edilmesinden ve korunmasından sorumlu diğer organlarla danışmayı sürdürür.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(g)

- insan haklarının teşvik edilmesine ve korunmasına, ekonomik ve sosyal kalkınmaya, ırkçılıkla mücadeleye, hassas grupları (çocuk, mülteci vb.) korumaya veya uzmanlaşmış alanlara adanmış
- hükümet dışı organizasyonlar ile ilişkileri geliştirir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Yargısal Benzeri Yetkiye Sahip Komisyonlara İlişkin Ek İlkeler

- Bir ulusal kurum, bireysel durumlara ilişkin şikayetleri veya dilekçeleri dinlemekle ve değerlendirmekle yetkilendirilebilir.
- Bireyler, temsilcileri, üçüncü taraflar, hükümet dışı organizasyonlar, sendikalar veya diğer temsil organizasyonları başvuruda bulunabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri – Yargısal Benzeri Yetkiye Sahip Komisyonlara İlişkin Ek İlkeler

- Bu ihtimalde, ulusal kuruma verilen işlevler aşağıdaki ilkelere dayanabilir:

(a)

- dostça çözüm aramak
  - uzlaştırma aracılığıyla
  - hukukun öngördüğü sınırlar çerçevesinde bağlayıcı kararlar aracılığıyla
  - gerekli olduğunda gizlilik temelinde

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(b)

- Dilekçe veren tarafı,
- hakları konusunda –özellikle mevcut hukuki çareler hakkında– bilgilendirmek
  - ve
- bu haklara erişimini teşvik etmek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(c)

- Hukukun öngördüğü sınırlar içinde her türlü şikayeti veya dilekçeyi
  - dinlemek
    - veya
  - diğer bir yetkili makama iletmek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

(d)

- Yetkili otoritelere tavsiyelerde bulunmak,
- özellikle hukuki düzenlemelerde ve idari pratiklerde değişiklik / reform önermek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Birleşmiş Milletler (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Paris İlkeleri Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Küresel Ağı / Akreditasyon Alt Komitesi tarafından yorumlanmaktadır.

- *Global Alliance of National Human Rights Institutions* (GANHRI) / *Sub-Committee on Accreditation*

En son olarak 21 Şubat 2018 tarihli Genel Gözlemler (*General Observations*) mevcuttur.

- Örneğin, Avrupa Konseyi Paris İlkelerini Akreditasyon Alt Komitesi tarafından yorumlandığı haliyle dikkate almaktadır.

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Örneğin; Tematik İnsani Boyut Kitabı

- «Demokratik bir Toplumun Yapısal Unsurları ile alakalı Taahhütler» başlığı altında
  - «Demokratik Kurumlar» altında
    - «Bağımsız Ulusal İnsan Hakları Kurumları» başlığına yer vermektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Kopenhag 1990

- «… katılımcı devletler (…) insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanlarındaki bağımsız ulusal kurumların kurulmasını ve güçlendirilmesini *kolaylaştıracaktır*.»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Kopenhag 1990

- Bu bağımsız ulusal kurumlar, «ayrıca katılımcı devletlerdeki bu tür kurumlar arasında koordinasyon ve işbirliği için odak noktası olarak hizmet edebilecektir.»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Kopenhag 1990

- Katılımcı devletler, ana hatlarıyla, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi'nin bu alandaki çalışmalarını devam ettirmelerini ve genişletmelerini teşvik edecektir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Madrid 2007

- Bakanlık Konseyi «… henüz yapmamış olan katılımcı devletler tarafından, hoşgörüsüzlük ve ayrımcılıkla mücadele etmek için ulusal kurumların veya uzmanlaşmış organların kurulmasını *teşvik eder*.»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa Konseyi 1997

- «İnsan haklarının teşvik edilmesi ve korunması için bağımsız ulusal kurumların *kurulmasına* ilişkin tavsiye» (Rec(97)14 30/09/1997)

Avrupa Konseyi 2021

- «*Etkili*, *çoğulcu* ve bağımsız ulusal insan hakları kurumlarının *geliştirilmesi* ve *güçlendirilmesine* ilişkin tavsiye» (CM/Rec(2021)1)
  - 1997 tarihli tavsiye revize edilmiştir

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2021 yılındaki tavsiye (CM/Rec(2021)1)

- Örneğin Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı (ENNHRI) tarafından «dönüm noktası» olarak görülmüştür
  - ve bunun üzerine bir toplantı yapılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2021 yılındaki tavsiye (CM/Rec(2021)1) (Sistematik)

- Dibace
- Tavsiye
- Ek (*Appendix*)
  - I. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Kuruluşu
  - II. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Güçlendirilmesi
  - III. Ulusal İnsan Hakları Kurumları için Güvenli ve İmkan Sunan Çevrenin Güvenceye Alınması ve Genişletilmesi
  - IV. İşbirliği ve Destek

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Dibace

- Etkili, çoğulcu ve bağımsız ulusal insan hakları kurumları
  - insan haklarına, hukukun üstünlüğüne ve demokrasiye saygının *sütunları arasında yer alır*.
- 1997 yılındaki tavsiyeden bu yana
  - Avrupa Konseyi üye devletlerinde *akredite* ulusal insan hakları kurumlarının sayısı *artmıştır*.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Dibace

- Ulusal insan hakları kurumlarının
  - geliştirilmesinde, güçlendirilmesinde, korunmasında, tanınmasında ve işbirliğine dahil edilmesinde
- Geniş bir *uluslararası destek** mevcuttur.
  - *Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler, Avrupa Güvenlik ve Savunma Teşkilatı, Avrupa Birliği

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Dibace

- Ulusal insan hakları kurumları, Paris İlkelerindeki *asgari standartlara* uygun olarak kurulmalı ve işlemelidir:
  - insan haklarını teşvik etmek ve korumak adına görev ve yetki
  - hükümetten özerklik
  - bağımsızlık
  - çoğulculuk
  - yeterli düzeyde kaynak
  - bireylere, tesislere ve bilgilere yeterli erişim
  - periyodik uluslararası akreditasyon aracılığıyla uluslararası hesap verebilirlik ve meşruiyet

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Tavsiye

- 1. Paris İlkelerine uygun olarak bağımsız bir ulusal insan hakları kurumu … için gerekli tüm önlemleri almak …
- 3. Ekteki ilkelerin yerel hukukta ve uygulamada uygulanmasını sağlamak …

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

I. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Kuruluşu (md. 1)

- Üye devletler, Paris İlkeleri ile *tam uyumlu (akredite)* ulusal insan hakları kurumunu sağlamalıdır.
- Üye devletler, kendi organizasyonu, özellikleri ve ihtiyaçları ışığında model seçiminde bulunabilir.
- Bu kurumlar herkes için doğrudan ve kolayca erişilebilir olmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

I. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Kuruluşu (md. 2)

- Üye devletler, ulusal insan hakları kurumu için
  - sağlam bir hukuki temel (anayasa veya kanun) sunmalıdır,
    - ki burada görevler ve işlevler, bağımsızlık garantileri ve etkili işlemek için gerekli araçlar öngörülmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

II. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Güçlendirilmesi (md. 3)

- Üye devletler, insan haklarını korumak ve teşvik etmek için ulusal insan hakları kurumuna verilen görevin mümkün olduğu kadar geniş olmasını sağlar. Örneğin:
  - ülkedeki insan hakları durumunu izlemek ve analiz etmek
  - insan hakları ihlal iddiaları ile ilgilenmek
  - insan hakları üstünde etki doğurabilecek mevcut veya taslak politikaları ve mevzuatı izlemek …

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

II. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Güçlendirilmesi (md. 4-5)

- Ulusal insan hakları kurumu başkanlığı seçim ve atama süreci – görevden alınma süreci …

II. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Güçlendirilmesi (md. 6-7)

- Uygun, yeterli ve sürdürülebilir kaynaklar …

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

II. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Güçlendirilmesi (md. 8)

- Bilgiye ve politika yapıcılar ile yasa koyuculara uygun erişim …

II. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Güçlendirilmesi (md. 9)

- Üye devletler, ulusal insan hakları kurumunun tavsiyelerini uygulamalıdır. …

II. Ulusal İnsan Hakları Kurumlarının Güçlendirilmesi (md. 10)

- Ulusal insan hakları kurumuna uluslararası anlaşmaların öngördüğü işlevleri yerine getirmekte ek yetkiler verilirse yeterli kaynak da verilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

III. Ulusal İnsan Hakları Kurumları için Güvenli ve İmkan Sunan Çevrenin Güvenceye Alınması ve Genişletilmesi (md. 11)

- Üye devletler, ulusal insan hakları kurumunun bağımsız işleyebilmesini sağlamalıdır.

III. Ulusal İnsan Hakları Kurumları için Güvenli ve İmkan Sunan Çevrenin Güvenceye Alınması ve Genişletilmesi (md. 12)

- Üye devletler, ulusal insan hakları kurumu ile ilgili farkındalık ve alakalı tüm kamu kurumlarının işbirliğini geliştirmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

III. Ulusal İnsan Hakları Kurumları için Güvenli İmkan Sunan ve Çevrenin Güvenceye Alınması ve Genişletilmesi (md. 13)

- Üye devletler, ulusal insan hakları kurumunu korumak ve teşvik etmek için gerekli tüm önlemleri almalıdır.

III. Ulusal İnsan Hakları Kurumları için Güvenli İmkan Sunan ve Çevrenin Güvenceye Alınması ve Genişletilmesi (md. 14)

- Ulusal insan hakları kurumunun topladığı gizli bilgiler gizli kalmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

IV. İşbirliği ve Destek (md. 15)

- Üye devletler, ulusal insan hakları kurumunun aşağıdakilerle iletişimini ve işbirliğini sağlayacak etkili önlemleri almalıdır:
  - O devletteki idare
  - Muadil kurumlar
  - Sivil toplum paydaşları
  - Diğer insan hakları yapıları
  - Uluslararası veya bölgesel örgütler

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Konseyi (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

IV. İşbirliği ve Destek (md. 16)

- Üye devletler, Avrupa Konseyi ile işbirliği programları geliştirmeye sponsor olmayı değerlendirmelidir.

IV. İşbirliği ve Destek (md. 17)

- Üye devletler, ulusal insan hakları kurumu ile Avrupa Konseyi arasındaki ilişkiyi (rolü ve katılımı) güçlendirmeye çaba göstermelidir.

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Altıncı Oturum: Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ulusal Kurumlar

Çatı Yapılar

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ulusal Kurumlar

- *Dar anlamda* Ulusal İnsan Hakları Kurumları
  - Adı itibariyle «Ulusal İnsan Hakları Kurumu» olanlar
- *Geniş anlamda* Ulusal İnsan Hakları Kurumları
  - Adı ne olursa olsun insan haklarını korumak ve teşvik etmekte rol alanlar:
    - «Ulusal İnsan Hakları Kurumu», «Eşitlik Kurumu», «Ombudsman», «Kolluk Gözetim Komisyonu», «Kişisel Verilerin Korunması Otoritesi» …

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Çatı Yapılar

- Ulusal İnsan Hakları Kurumları
  - Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı (*European Network of National Human Right Institutions* (ENNHRI))
    - Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (*Global Alliance of National Human Rights Institutions* (GANHRI))
- Ulusal Eşitlik Kurumları
  - Avrupa Eşitlik Kurumları Ağı (*European Network of Equality Bodies* (Equinet))
- Ulusal Ombudsmanlar
  - Avrupa Ombudsman Kurumları Ağı (*European Network of Ombudsmen* (ENO))

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşmasının Kaynağı

- Ulusal Düzey
- Uluslararası Düzey
- Ulusüstü Düzey

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşmasının Kaynağı olarak Ulusal Düzey

- Herhangi bir devlet, kendi inisiyatifiyle, insan hakları kurumsallaşmasında bulunabilir.
  - Genellikle, uluslararası düzeydeki esnek hukuk (*soft law*) bu alanda kayda değer etki doğurmaktadır.
    - Özellikle Birleşmiş Milletler Paris İlkeleri (1993) ve Avrupa Konseyinin 2021 yılındaki tavsiyesi (CM/Rec(2021)1)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşmasının Kaynağı olarak Uluslararası Düzey

- Uluslararası anlaşmalar, bazen, ulusal düzeyde insan hakları kurumsallaşması gerektirebilmektedir.
  - Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1969
  - Birleşmiş Milletler İşkenceye veya Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme İhtiyari Protokolü, 2006
  - Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, 2008

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Uluslararası Anlaşmalar (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1969

- *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination*
- Taraf devletler, (ana hatlarıyla) bu Sözleşme'de yer alan haklarının ihlal edildiği iddiasındaki kişinin veya bir grup kişinin dilekçesini almakta ve değerlendirmekte yetkili bir organ kurabilir veya belirleyebilir (md. 14(2)).
  - *İhtiyari*…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Uluslararası Anlaşmalar (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Birleşmiş Milletler İşkenceye veya Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme İhtiyari Protokolü, 2006

- *United Nations Optional Protocol to the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*
- Taraf devletler, «ulusal önleyici mekanizma» olarak adlandırıldığı üzere,
  - işkenceyi ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleyi veya cezayı önlemek için
  - yerel düzeyde bir veya birden çok ziyaret organı kurar, belirler veya muhafaza eder (md. 3; 17-23).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Uluslararası Anlaşmalar (Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Haklarına İlişkin Sözleşme, 2008

- *United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities*
- Taraf devletler, bu Sözleşme'nin uygulanmasını teşvik etmek, korumak ve izlemek için bir çerçeveyi (bir veya daha fazla bağımsız mekanizma) muhafaza eder, güçlendirir, belirler veya kurar.
  - Bu mekanizmalarda, insan haklarının korunması ve teşvik edilmesi için ulusal kurumların statüsüne ve işleyişine ilişkin ilkeler dikkate alınır (md. 33 – «Ulusal uygulama ve izleme»).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşmasının Kaynağı olarak Ulusüstü Düzey

- Ulusüstü düzey olarak Avrupa Birliği, bazen, ulusal düzeyde (üyesi devletlerde) insan hakları kurumsallaşması gerektirebilmektedir.
  - 2000/43 sayılı Direktif – Irk ve Etnik Köken Direktifi
  - 2004/113 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği / Mal ve Hizmetler Direktifi
  - 2006/54 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği İstihdam (Yeniden Biçimlendirilmiş) Direktifi
  - 2010/41 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği Serbest Çalışanlar Direktifi

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2000/43 sayılı Direktif – Irk ve Etnik Köken Direktifi, md. 13(1)

- Üye devletler, ırk veya etnik köken temelinde ayrımcılık yapılmaksızın herkese eşit muamelenin teşvik edilmesi için bir organ veya organlar belirler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2000/43 sayılı Direktif – Irk ve Etnik Köken Direktifi, md. 13(2)

- Üye devletler, bu organların yetkilerinin aşağıdakileri içermesini sağlar:
  - ayrımcılık mağdurlarının ayrımcılıkla ilgili şikayetlerini takip etmesinde bağımsız destek sunmak,
  - ayrımcılıkla ilgili bağımsız araştırmalar yapmak,
  - bu tür ayrımcılıkla ilgili herhangi bir hususta bağımsız raporlar yayınlamak ve tavsiyelerde bulunmak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2004/113 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği / Mal ve Hizmetler Direktifi, md. 12(1)

- Üye devletler, cinsiyet temelinde ayrımcılık yapılmaksızın herkese eşit muamelenin teşvik edilmesi, analiz edilmesi, izlenmesi ve teşvik edilmesi için bir organ veya organlar belirler ve gerekli düzenlemeleri yapar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2004/113 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği / Mal ve Hizmetler Direktifi, md. 12(2)

- Üye devletler, bu organların yetkilerinin aşağıdakileri içermesini sağlar:
  - ayrımcılık mağdurlarının ayrımcılıkla ilgili şikayetlerini takip etmesinde bağımsız destek sunmak,
  - ayrımcılıkla ilgili bağımsız araştırmalar yapmak,
  - bu tür ayrımcılıkla ilgili herhangi bir hususta bağımsız raporlar yayınlamak ve tavsiyelerde bulunmak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2006/54 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği İstihdam (Yeniden Biçimlendirilmiş) Direktifi, md. 20(1)

- Üye devletler, cinsiyet temelinde ayrımcılık yapılmaksızın herkese eşit muamelenin teşvik edilmesi, analiz edilmesi, izlenmesi ve teşvik edilmesi için bir organ veya organlar belirler ve gerekli düzenlemeleri yapar.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2006/54 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği İstihdam (Yeniden Biçimlendirilmiş) Direktifi, md. 20(2)

- Üye devletler, bu organların yetkilerinin aşağıdakileri içermesini sağlar:
  - ayrımcılık mağdurlarının ayrımcılıkla ilgili şikayetlerini takip etmesinde bağımsız destek sunmak,
  - ayrımcılıkla ilgili bağımsız araştırmalar yapmak,
  - bu tür ayrımcılıkla ilgili herhangi bir hususta bağımsız raporlar yayınlamak ve tavsiyelerde bulunmak,
  - muadil Avrupa organları ile bilgi değişimi yapmak.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2010/41 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği Serbest Çalışanlar Direktifi, md. 11(1)

- Üye devletler, 2006/54 sayılı Direktif çerçevesinde belirlenen organları bu Direktif kapsamı için de belirler.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

2010/41 sayılı Direktif – Kadın Erkek Eşitliği Serbest Çalışanlar Direktifi, md. 11(2)

- Üye devletler, bu organların yetkilerinin aşağıdakileri içermesini sağlar:
  - ayrımcılık mağdurlarının ayrımcılıkla ilgili şikayetlerini takip etmesinde bağımsız destek sunmak,
  - ayrımcılıkla ilgili bağımsız araştırmalar yapmak,
  - bu tür ayrımcılıkla ilgili herhangi bir hususta bağımsız raporlar yayınlamak ve tavsiyelerde bulunmak,
  - muadil Avrupa organları ile bilgi değişimi yapmak.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Birliği
(Ulusal İnsan Hakları Kurumsallaşması)

Avrupa Birliği / Komisyon

- Haziran 2018
  - Eşitlik organları için standartlara dair tavsiye yayınlamıştır.
- Aralık 2022
  - Eşitlik organları için standartlara dair iki yasama önerisi sunmuştur.
    - COM(2022) 688 final
    - COM(2022) 689 final

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

«Ulusal insan hakları kurumu» nedir? Birleşmiş Milletler'in 1993 tarihli ve 19 nolu Bilgi Notuna göre (s. 3 vd.):

- «… işlevleri insan haklarının teşvik edilmesi ve korunması üzerinden spesifik olarak tanımlanmış bir organ»
- «… her ne kadar iki kurum tamı tamına aynı olmasa da birtakım benzerlikler belirlenebilir …»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

…

- «… ilgili ulusal kurumların tamamı idari niteliklidir», başka bir ifadeyle yargısal veya yasama nitelikli değildir.
- «… kural olarak, bu kurumlar, ulusal ve/veya uluslararası düzeyde insan hakları bakımından … danışsal otoriteye sahiptir».
  - Bu amaçlar,
    - «… ya görüşler ve tavsiyeler aracılığıyla
    - ya da bireyler veya gruplar tarafından verilen şikayetlerin değerlendirilmesi ve çözülmesi aracılığıyla …» güdülmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

…

- Ulusal insan hakları kurumunun kuruluşu bazen Anayasa, daha çok yasa veya yasa altı işlemlerle olmaktadır.
- Ulusal insan hakları kurumlarının çoğu, bir biçimde, idareye bağlıdır.
  - Bu kurumların «yararlanacağı gerçek bağımsızlık düzeyi üyelik ve işleyiş biçimleri dahil pek çok unsura bağlıdır».

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Mevcut ulusal kurumlar iki ana, bir spesifik kategoriye ayrılabilir:

- İnsan hakları komisyonları
- Ombudsmanlar
- Uzmanlaşmış ulusal kurumlar

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

İnsan hakları komisyonları

- Başlıca ayrımcılığa karşı koruma ve medeni ve diğer insan haklarının korunması ile ilgilenmektedir.
  - Kimi kez, en önemli işlevlerinden bir tanesi şikayet almak ve soruşturmak olabilmektedir.
    - Genellikle, hukuken bağlayıcı sonuçlar içeren karar *alamamaktadır*.
  - En önemli işlevlerinden bir diğeri hükümetin insan hakları politikasını sistematik olarak gözden geçirmektir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ombudsmanlar

- Bir kişi ve bir grup kişi olabilmektedir.
- Genel olarak parlamento tarafından atanmaktadır.
- Başlıca işlevi kamu idaresinin haksız eylemleri karşısında mağdur olduğunu iddia eden bireylerin haklarını korumaktır.
  - Ombudsman, ilgili birey ile kamu idaresi arasında arabulucu rolü üstlenmektedir.
  - Ombudsman şikayet almakta ve soruşturmaktadır.
    - Genellikle, hukuken bağlayıcı sonuçlar içeren karar *alamamaktadır*.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Uzmanlaşmış ulusal kurumlar

- etnik, dilsel ve dini azınlıklara mensup kişiler, yerli halklar, yabancılar, göçmenler, mülteciler, çocuklar, kadınlar, yoksullar ve engelliler gibi hassas gruplar (*vulnerable groups*)
- Başlıca işlevi bu grupları korumak için geliştirilmiş olan (sosyal) politikayı teşvik etmektir.
  - Bu kurumlar şikayet alabilmekte ve soruşturabilmektedir.
    - Genellikle, hukuken bağlayıcı sonuçlar içeren karar *alamamaktadır*.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

«Ulusal insan hakları kurumu» nedir? BM Yayını: Ulusal İnsan Hakları Kurumları: Tarihçe, İlkeler, Roller ve Sorumluluklar, 2010 (s. 13 vd.):

- Ulusal insan hakları kurumu
  - «devlet organıdır»
  - «insan haklarını korumak ve teşvik etmekte anayasal veya yasal olarak görevlendirilmiştir»
  - «devlet tarafından finanse edilir»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Ulusal insan hakları kurumu için standart bir isimlendirme veya model yoktur (önemli olan Paris İlkeleri ile uyumdur), genel olarak;

- Medeni haklar koruyucusu (*Civil rights protector*)
- Komiser (*Commissioner*)
- İnsan hakları komisyonu (*Human rights commission*)
- İnsan hakları enstitüsü veya merkezi (*Human rights institute or centre*)
- Ombudsman (*Ombudsman*)
- Parlamento ombudsmanı veya insan hakları komiseri (*Parliamentary ombudsman or commissioner for human rights*)
- Kamu savunucusu / koruyucusu (*Public defender / protector*)
- Parlamenter müdafi (*Parliamentary advocate*)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Institutional type

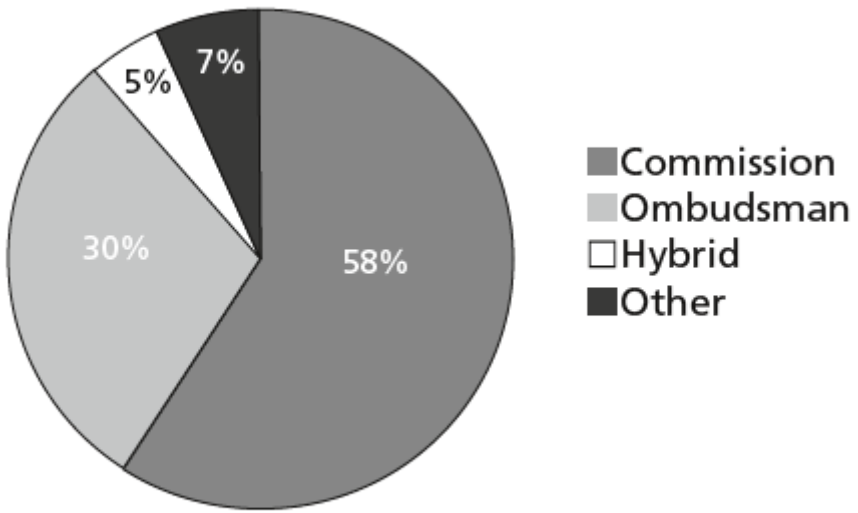

Source: OHCHR, NHRI survey, 2009.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

«Ulusal insan hakları kurumu» nedir? AB Temel Haklar Ajansı Yayını: Güçlü ve Etkili Ulusal İnsan Hakları Kurumları, 2020 (s. 1):

- «insan haklarını teşvik etmek ve korumak» amacıyla
- «devlet tarafından kurulmuş»
- «bağımsız organizasyonlar»

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Form yönünden

- Bu organizasyonlar çeşitli formlar (örneğin insan hakları komisyonları veya ombudsmanlar) alabilir.

Asgari standartlar yönünden

- Bu organizasyonlar Paris İlkeleri'ne tabidir.

Sürdürülebilir kalkınma hedefleri yönünden

- BM Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi, 16. Hedef olarak Paris İlkeleri ile uyumlu ulusal insan hakları kurumundan bahsetmektedir.

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -2-

Çatı Yapılar

- Ulusal İnsan Hakları Kurumları
  - Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı (*European Network of National Human Right Institutions* (ENNHRI))
    - Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (*Global Alliance of National Human Rights Institutions* (GANHRI))
- Ulusal Eşitlik Kurumları
  - Avrupa Eşitlik Kurumları Ağı (*European Network of Equality Bodies* (Equinet))
- Ulusal Ombudsmanlar
  - Avrupa Ombudsman Kurumları Ağı (*European Network of Ombudsmen* (ENO))

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Afrika Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı

- *Network of African National Human Rights Institutions* (NANHRI)

Amerika Kıtasındaki İnsan Haklarının Teşvik Edilmesi ve Korunması için Ulusal Kurumlar Ağı

- *Network of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights in the American Continent* (RINDHCA)

Asya Pasifik Ulusal İnsan Hakları Kurumları Forumu

- *Asia Pacific Forum of National Human Rights Institutions* (APF)

Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı

- *European Network of National Human Right Institutions* (ENNHRI)

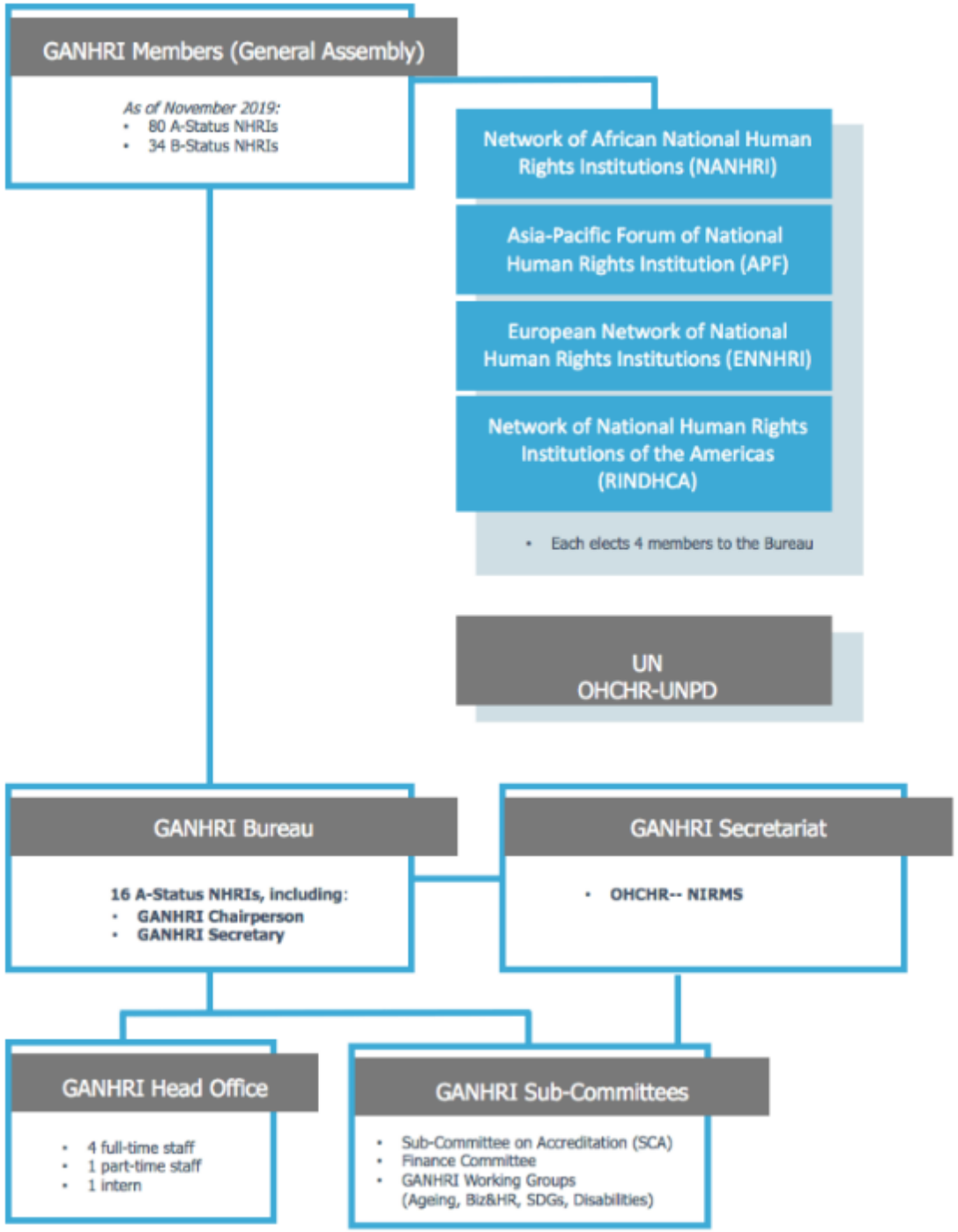
GANHRI Members (General Assembly)
As of November 2019:
• 80 A-Status NHRIs
• 34 B-Status NHRIs
Network of African National Human Rights Institutions (NANHRI)
Asia-Pacific Forum of National Human Rights Institution (APF)
European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI)
Network of National Human Rights Institutions of the Americas (RINDHCA)
• Each elects 4 members to the Bureau
UN
OHCHR-UNPD
GANHRI Bureau
16 A-Status NHRIs, including:
• GANHRI Chairperson
• GANHRI Secretary
GANHRI Secretariat
• OHCHR-- NIRMS
GANHRI Head Office
• 4 full-time staff
• 1 part-time staff
• 1 intern
GANHRI Sub-Committees
• Sub-Committee on Accreditation (SCA)
• Finance Committee
• GANHRI Working Groups
(Ageing, Biz&HR, SDGs, Disabilities)

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

- 1993 – Bir grup ulusal insan hakları kurumu tarafından oluşturulmuştur.
  - İnsan Haklarının Teşvik Edilmesi ve Korunması için Ulusal Kurumların Uluslararası Koordinasyon Komitesi
    - *International Coordinating Committee of national institutions for the promotion and protection of human rights* (ICC)
- 2016 – Bugünkü adını almıştır.
- 2019 – Statüsü güncellenmiştir.

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI): Akreditasyon İşlevi

- GANHRI, Akreditasyon Alt Komitesi (*Sub-Committee on Accreditation* (SCA)) aracılığıyla Paris İlkeleri ile uyumlu ulusal insan hakları kurumlarını gözden geçirmekten ve akredite etmekten sorumludur.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Akreditasyon İşlevi

- Paris İlkeleri gereği ulusal insan hakları kurumları
  - hukuken, üyelik yönünden, işleyişte, politika belirlemede ve kaynak kontrolünde *bağımsız* olmalıdır.
  - geniş bir görev tanımına, üyelikte çoğulculuğa, geniş işlevlere, uygun güçlere, uygun kaynaklara, işbirliği yöntemlerine *sahip* olmalıdır.
  - uluslararası organlarla *yakın ilişki* kurmalıdır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

GANHRI
Global Alliance of National Human Rights Institutions

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Akreditasyon İşlevi

- Akreditasyon süreci akran temelli (*peer-based*) ve titiz (*rigorous*) bir süreçtir.
  - Afrika, Amerika, Asya Pasifik ve Avrupa'dan ulusal insan hakları kurumu temsilcileri tarafından yürütülür.
- Bir ulusal insan hakları kurumu
  - ilk kez akreditasyon için başvurabilir.
  - her beş yılda bir yeniden akreditasyon için başvurabilir.
  - koşullarındaki değişiklik nedeniyle akreditasyon için başvurabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

GANHRI
Global Alliance of National Human Rights Institutions

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Akreditasyon Alt Komitesi (*Sub-Committee on Accreditation* (SCA))

- Her bölgeden bir temsilci
- Şu an için
  - Filistin (Asya Pasifik) – Başkan
  - Güney Afrika (Afrika)
  - Honduras (Amerika)
  - Büyük Britanya (Avrupa)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Akreditasyon Alt Komitesi (*Sub-Committee on Accreditation* (SCA))

- Akreditasyon Alt Komitesi üyeleri
  - kendi bölgesel ağları tarafından oyla belirlenir.
    - bölgesel ağlar alternatif üyeyi de belirler.
  - yenilenebilir olmak üzere üç yıl için görev yapar.
- Akreditasyon Alt Komitesi akreditasyon başvurularını görüşmek üzere Cenevre'de yılda iki kez toplanır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Akreditasyon Alt Komitesi (*Sub-Committee on Accreditation* (SCA))

- Sekreterlik
  - Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Ofisi sekreterliği üstlenmektedir.
- Akreditasyon Toplantısı
  - Üyeler başvurucunun sunduğu bilgileri inceler.
    - Üyeler, sivil toplum örgütleri, BM mekanizmaları tarafından sunulanlar gibi raporları da dikkate alabilir.
  - Üyeler başvuruyu değerlendirince GANHRI Büro'ya rapor ve tavsiyeler sunar.
    - Nihai kararı GANHRI Büro alır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

Akreditasyon neden önem taşımaktadır?

- ilgili ulusal insan hakları kurumunun Paris İlkeleri'ni ulusal bağlamda uygulamasını sağlamak
- ilgili ulusal insan hakları kurumunun güvenilirliğini kanıtlamak

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ulusal İnsan Hakları Kurumları Küresel Ağı (GANHRI)

A statüsü neden önem taşımaktadır?

- BM İnsan Hakları Konseyi ve BM antlaşma organlarında konuşma hakkı elde etmek
- Avrupa mekanizmalarında (örneğin AGİT) muhatap (*interlocutor*) olarak kabul görmek
- ENNHRI ve GANHRI gibi ağlarda oy hakkı ve idari pozisyonlar elde etmek

GANHRI, 29 Kasım 2022

Summary

Classification	Number of reviewed institutions
A - status	89
B - status	31
C - no status	10
Total	130

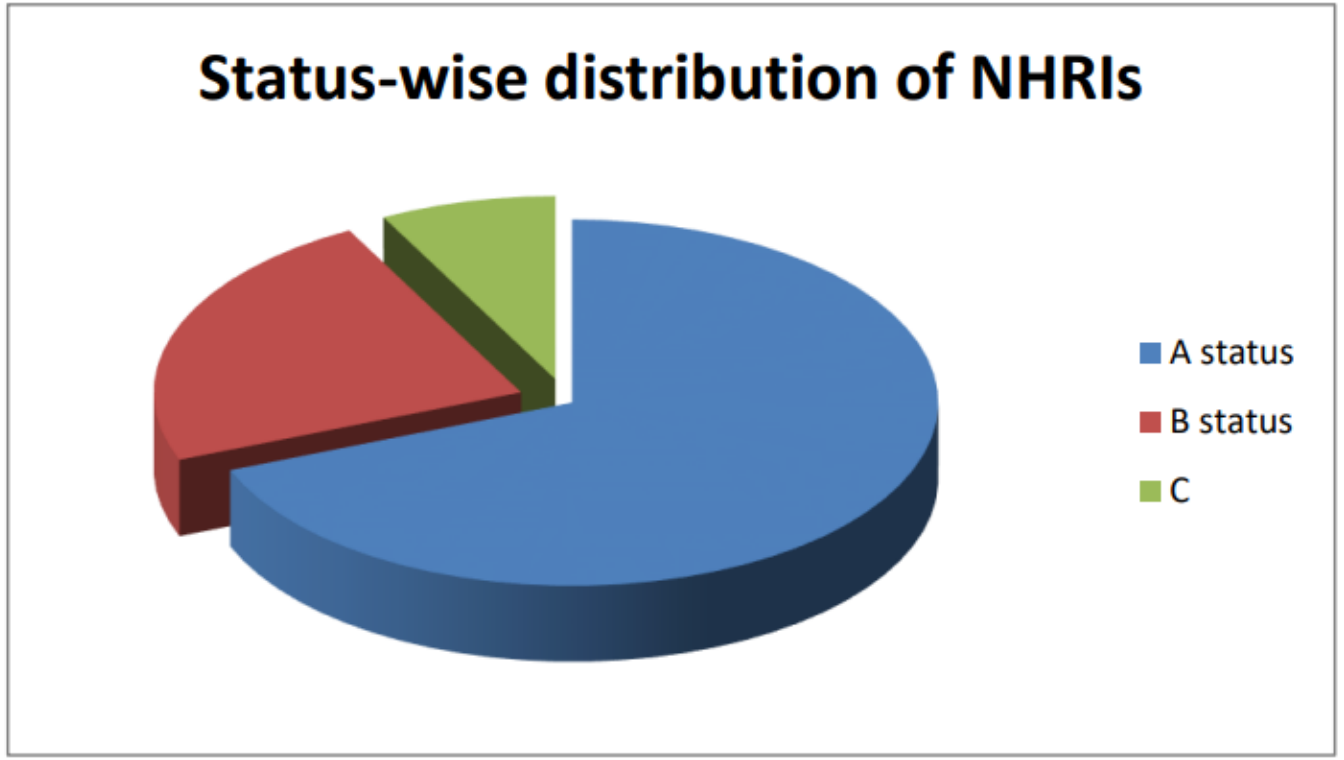

- AB Temel Haklar Ajansı Yayını: Güçlü ve Etkili Ulusal İnsan Hakları Kurumları, 2020 (s. 8)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

FIGURE 2: NUMBER OF EUROPEAN COUNTRIES WITH A- AND B-STATUS NHRIS

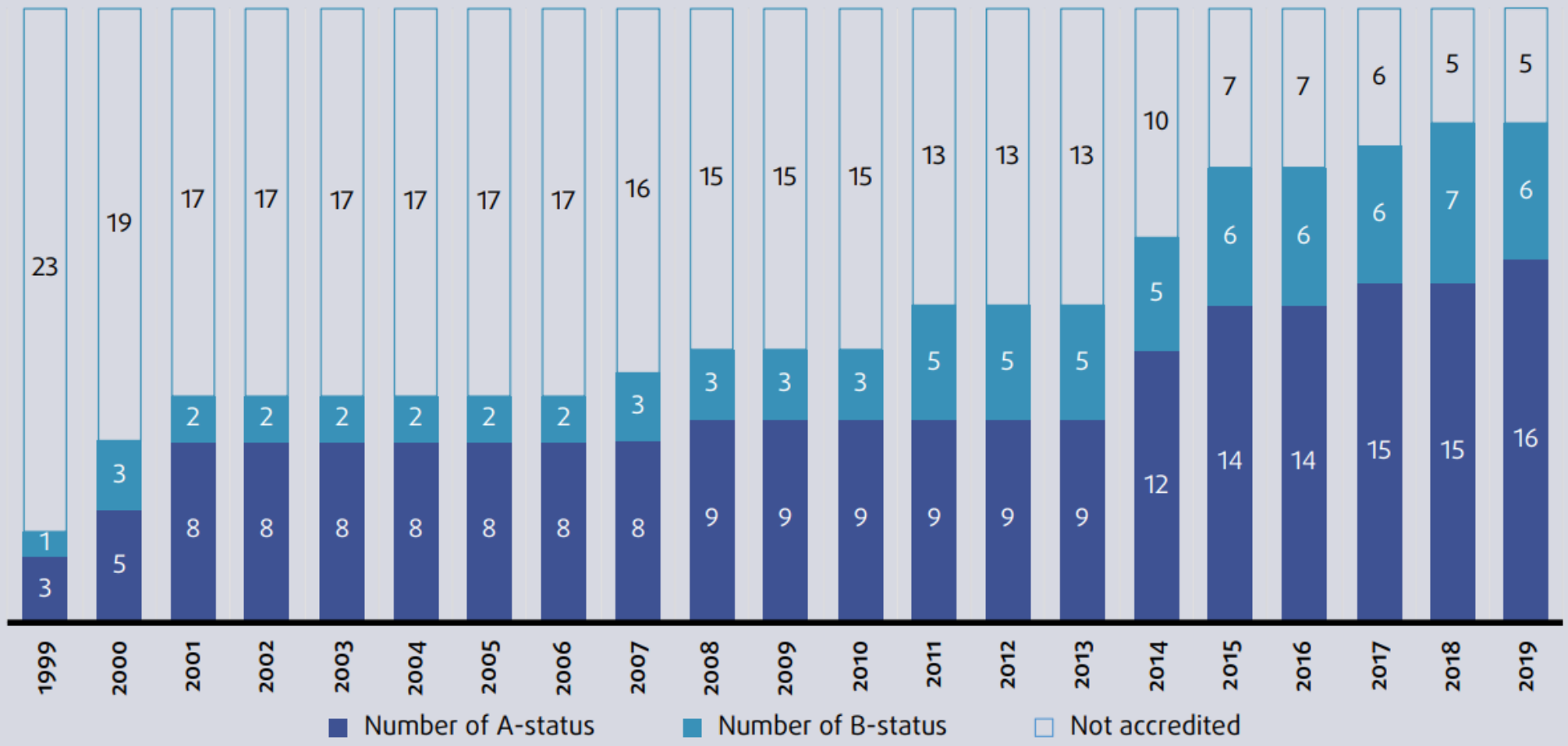

Source: FRA, 2020 [desk research based on ENNHRI and GANHRI membership accreditation data]

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı

Avrupa Ulusal İnsan Hakları Kurumları Ağı

- *European Network of National Human Right Institutions* (ENNHRI)
- Avrupa çapındaki 40 ulusal insan hakları kurumunu bir araya getirmektedir.
- Ulusal insan hakları kurumlarını
  - güçlendirmek
  - teşvik etmek
  - irtibatlandırmak
- için çalışmaktadır.

Avrupa Eşitlik Organları Ağı

Avrupa Eşitlik Organları Ağı

- *European Network of Equality Bodies* (Equinet)
- Equinet, ulusal eşitlik organları* arasında bir üyelik örgütüdür.
- Equinet, ulusal eşitlik organlarının çalışmasını destekler ve kolaylaştırır.
- Equinet, daha eşit toplumlar için bağımsız ve etkili bir katalizör olabilmesi için ulusal eşitlik organlarını destekler.
  - Ulusal eşitlik organları, «eşitliği teşvik etmek ve ayrımcılıkla mücadele etmek için Avrupa çapında kurulan ulusal, kamu fonlu kurumlar» olarak tanımlanmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Eşitlik Organları Ağı

Avrupa Eşitlik Organları Ağı, Avrupa Birliği'nin / Komisyonun eşitlik organları için standartlar oluşturma çabalarını desteklemektedir.

- Haziran 2018
  - Eşitlik organları için standartlara dair tavsiye yayınlamıştır.
- Aralık 2022
  - Eşitlik organları için standartlara dair iki yasama önerisi sunmuştur.
    - COM(2022) 688 final
    - COM(2022) 689 final

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Avrupa Ombudsman Kurumları Ağı

Avrupa Ombudsman Kurumları Ağı

- *European Network of Ombudsmen* (ENO)
- 1996 yılında başlatılmıştır.
- AB hukuku ve politikası hakkında bilgi değişimi için ombudsmanları ve benzer organlar için gayri resmi bir ağdır.
  - Ağdaki ombudsmanlar, anayasa veya yasa ile kurulmuş, kamu otoritelerine karşı şikayetlerle ilgilenen, bağımsız ve tarafsız kişilerdir.
- Avrupa Ombudsmanı bu ağın koordinasyonundan sorumludur.

Avrupa Ombudsman Kurumları Ağı

Avrupa Ombudsman Kurumları Ağı

- Bu ağın üyeleri (36 devletten 95 ofis…)
  - AB üyesi devletlerden,
  - AB aday devletlerinden,
  - AEA üyesi devletlerden
    - ulusal ve bölgesel ombudsmanlar
  - Avrupa Ombudsmanı
  - Avrupa Parlamentosu Dilekçe Komitesi

Mentimeter…

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Yedinci Oturum: Ulusal Düzeydeki İnsan Hakları Kurumsallaşması -3-

AB Üyesi Ülkelerden Farklı ve İyi Uygulama Örnekleri: Karşılaştırmalı Bir Perspektif

- Kurucu hukuki tasarruf bakımından
- Kurumsal yapılanma ve statü bakımından
- Yetki ve görevler bakımından

VOLKSANWALTSCHAFT

Ombudsmanlık
(Kamu Denetçiliği)
„İnsan Hakları Kurumu“

Federal Anayasanın Dokuzuncu Kısmı (B-VG)

Ombudsmanlık Kanunu 1982

Dr. Michael MAUERER

Başlık

VOLKSANWALTSCHAFT

Ombudsmanlık İstatistiği

Üç ombudsman

- 94 çalışan
- 7 uzman komisyonu; 54 üye
- 1 insan hakları danışma kurulu; 34 üye
- 1 yetiştirme yurdu suç mağdurları (Heimopfer)* için emeklilik komisyonu; 12 üye
- Bütçe: yakl. € 14.000.000

*«Heimopfer» terimi esasen Avusturya mevzuatına göre sadece yetiştirme yurtlarında değil koruyucu aileler, hastaneler, psikiyatri klinikleri, bakımevleri, kilise cemaatleri ve bunun gibi yerlerde de suç mağduru olan çocuk ve gençleri kapsamaktadır. Bu sunum kapsamında «yurt» kelimesi tümümü kapsayan bir üst terminoloji olarak kullanılmıştır.

VOLKSANWALTSCHAFT

Ombudsmanlar/Kamu denetçileri

- 3 Ombudsman Parlamento tarafından 6 yıl görev süresi için seçilir
- Bir kez daha yeniden seçilebilirler
- Bağımsızlar – Görevden alınamazlar
- Ombudsmanlık rapor ve bütçesi hakkında Parlamentoda konuşma hakları var

VOLKSANWALTSCHAFT

Görevleri

- Ombudsmanlık/kamu denetçiliği yapma (1977‘den beri)
- Ulusal önleme mekanizması (OPCAT; 2012‘den beri)
- UN-CRDP Madde 16/3‘e göre izleme (2012‘den beri)
- Yürütme Kuvvetinin kontrolü (2012‘den beri)
- Ulusal İnsan Hakları Kurumu (2022‘den beri A Statüsünde)
- Emeklilik Komisyonu Başkanlığı‘nı yapma (2017‘den beri)
- Parlamento başvurularına ve sivil girişimlere katılma (1989‘dan beri)
- Uluslararası Ombusmanlık Enstütüsü Genel Sekreterliği görevini yapma (IOI, 2009‘dan beri)

„Ombudsman“ olarak Kamu Denetçiliği Kurumu

- 1977‘de kuruldu (Anayasa ile)
- İdarenin uygunsuz eylemlerini kontrol eder
- Federal İdareyi (istisnasız olarak), yedi eyaleti ve yerel yönetimleri
- Şikayet üzerine (2022: 24.000) veya „re‘sen“ (97) denetler.
- Yasal sürecin gecikmesi (mahkeme davalarında gecikme)

Denetim Usulü

- Hukuki yolun veya başka yasal önlemin olmaması
- Şikayetin zamanaşımı sınırı yok
- Ombudsmana karşı gizlilik kuralı yok, ancak ombudsman gizlilik kuralına uymakla yükümlüdür
- Tüm kamu kurumlarını ve mahkemeleri desteklemekle yükümlüdür
- Kanıtların sınırsızlığı/delillerin kısıtlanamaması

Denetim Bulguları

- Şikayeti yazılı olarak giderme hakkı
- İdarede Uygunsuzluk/ Uygunluk (Uygunsuzluk: geniş kapsamlı bir kavramdır, sadece yasaya aykırılık değildir)

- Giderilebilen bir uygunsuzluk ise tavsiye verme
- Bir düzenleme veya karara anayasa mahkemesi nezdinde itiraz etme

- Vakaları/bulguları içeren yıllık raporlar hazırlama

VOLKSANWALTSCHAFT

İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi için

Ulusal Önleme Mekanizması

- Ombudsman ve bağımsız uzman komisyonları şahsi hürriyetlerin kısıtlandığı yerleri federal çapta kontrol eder
- 5.000‘in üzerinde kurum (yetiştirme yurdu, psikiyatri kurumu, cezaevi)
- 6 bölge komsiyonu
- 1 federal (merkezi) komisyon (cezaevleri)
- Tüm komisyonlar disiplinlerarası yapıdadır (hekim, bakım hizmetleri, psikiyatır, hukukçu); toplam 56 üye
- Çalışma şekli: önceden beyan edilmeyen kurum ziyaretleri
- Sonuç: önleyici tavsiyeler (işkence ve haysiyet kırıcı muameleden koruma)
- 2022: 460 ziyaret

VOLKSANWALTSCHAFT

İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi için

Yürütme Erki Kontrolü

- Polisin denetlenmesi
- Operasyonların gözlemlenmesi ve bunlara eşlik edilmesi (baskın, protesto, futbol karşılaşmaları)
- Ombusmanlık komisyonlarının görevi
- 2022: 21 polis operasyonu

VOLKSANWALTSCHAFT

Yetiştirme Yurtları Suç Mağdurları için Emeklilik Komisyonu

- 1945-1999 yılları arasında çocuk/genç yetiştirme yurtlarında kalan suç mağdurları (Heimopfer) için ilave emeklilik hakkı
- Komisyon kliring/hesaplaşma görüşmelerine katılır (ombudsmanlık başkanlığında yapılır)

- Ombusmanlık emeklilik ödemesi ile ilgili tavsiye verir
- 2022: 510 başvuru

VOLKSANWALTSCHAFT

IOI Genel Sekreterliği

- Uluslararası Ombudsman Enstitüsü (IOI) 1977‘de kuruldu;
- 100 ülkeden 200 üyesi var
- Ombudsmanlık konseptini geliştirir; üye desteği verir (BM Genel Kurulu; 15 Aralık 2022 tarihli tavsiye kararı)
- 2009‘dan beri merkezi ve genel sekreterliği Viyana‘daki Ombudsmanlık Kurumu‘ndadır.